

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	9455 Журналістика
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	061 Журналістика

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	9455
Назва ОП	Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дворянин Парасковія Ярославівна, Житнікова Ангеліна Віталіївна, Супрун Людмила Вікторівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	02.10.2023 р. – 04.10.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://nau.edu.ua/site/variables/news/2023/9/061_9455%20%Do%9C%20%Do%B2%D1%96%Do%B4%Do%BE%Do%BC%Do%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%Do%A1%Do%9E.pdf

Програма візиту експертної групи <https://drive.google.com/file/d/1-Nx9XciqWsCDVrdY12gojdvrlYXe06qc/view>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Колектив Національного авіаційного університету створив освітнє середовище, зорієнтоване на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії, розвитку soft skills, і побудував освітній процес на основі взаємної поваги й партнерства між його учасниками із задіянням усіх наявних фінансових, матеріально-технічних, кадрових та інших ресурсів. У ЗВО сформована культура якості як основа конкурентоспроможності університету та його випускників. Мета ОП «Журналістика» другого рівня вищої освіти суголосна із суспільною місією НАУ. Освітній процес відбувається в повному обсязі відповідно до законодавства України щодо вищої освіти. ОП дозволяє досягти програмних результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти для другого (магістерського) рівня ВО спеціальності Об1 «Журналістика». Помічені слабкі сторони ОП не мають системного характеру, легко можуть бути подолані в процесі її вдосконалення і тому не впливають на загальну позитивну оцінку освітньої програми. ОП відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми за рівнем В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Унікальність освітньої програми полягає в можливості підготовки професіоналів, які, окрім іншого, здійснюватимуть інформаційний супровід авіаційно-космічної галузі, що виокремлює ОП з-поміж аналогічних, забезпечує їй конкурентоспроможність. 2. Освітню програму вибудовано зі значним залученням ідей, напрацювань відповідних іноземних ОП, які стосуються досвіду реалізації європейських цінностей, змістового наповнення ОП, структурно-логічної послідовності ОК, переліку вибіркових дисциплін, підготовки фахівців інформаційної сфери в авіаційній галузі. 3. Заслужує схвалення політика НАУ щодо розвитку м'яких навичок, яка не тільки спрямована на здобувачів ВО, але й знаходить вираження у співпраці з роботодавцями та випускниками. Діяльність в межах ОП розвиває в усіх стейкхолдерів цілий спектр «навичок успішності». 4. Характерною ознакою ЗВО є досить потужне сприяння професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями. Помітне місце в системі стимулювання викладацької майстерності посідає винагорода за публікацію в наукометричних базах Scopus або Web of Science. 5. На ОП існує позитивна практика поєднання навчання і дослідження, здобувачі залучені до наукової діяльності, мають достатню кількість публікацій в наукових виданнях. Як позитивну практику ЕГ відзначено використання та наповнення корпоративного Google Classroom на платформі Google GSuite for Education. 6. У Національному авіаційному університеті налагоджена система дії принципу академічної доброчесності через нормативну базу, регулярні вебінари, чітку процедуру перевірки робіт на запозичення за допомогою антиплагіатної інтернет-системи "Unicheck" і "Strikeplagiarism" та допуску робіт до захисту Експертною радою випускової кафедри.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Сформульована унікальність ОП не має достатнього підтвердження в освітніх компонентах обов'язкового блоку, поки що не знайшла вияву у працевлаштуванні випускників у сфері авіаційно-космічної журналістики, недостатньо підтримана роботодавцями відповідної галузі тощо, тому рекомендуємо гаранту ОП та завідувачу кафедри журналістики в новій редакції освітньої програми ввести в блок обов'язкових ОК навчального плану одну з тих вибіркових навчальних дисциплін, які зараз перебувають в альтернативному блоці вибіркових навчальних дисциплін. 2. Робоча група ОП недостатньо мірою врахувала регіональний контекст функціонування освітньої програми, помилково визнавши, що свідченням реалізації регіонального контексту ОП є наявність серед здобувачів вищої освіти представників різних регіонів України. Тому рекомендуємо робочій групі ОП на чолі з гарантом дослідити регіональний контекст освітньої програми і відповідно наповнити ОК регіональним контентом до початку 2024-2025 н.р. 3. Група забезпечення ОП припустилась певних неточностей, приводячи змістове наповнення ОК у відповідність до програмних результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти. Так, значна частина ПРН ОК2 не збігається з ПР спеціальності «Журналістика» другого рівня вищої освіти. А ПРО4 досить невиразно забезпечується змістом передбачених для нього ОК. З огляду на це рекомендуємо викладачам, які забезпечують відповідні ОК, привести свої дисципліни в повну відповідність до ПРН, визначених Стандартом вищої освіти, до початку 2024-2025 н.р. 4. Формулювання в ОП об'єкта діяльності подано ширше її реального змісту. Рекомендуємо гаранту в новій редакції освітньої програми привести опис об'єкта у відповідність з тими виявами, видами, формами, технологіями та сферами використання журналістики, які насправді становлять зміст ОП, вибрати з переліку, запропонованого Стандартом вищої освіти, саме те, що відповідає чинному об'єкту діяльності: власне журналістика чи видавнича діяльність, чи редагування, чи медіакомунікації, чи медіапродюсування, чи реклама, чи зв'язки з громадськістю. 5. В ОП одночасно реалізуються два ОК філософського спрямування – ОК2 й ОК5, деякі фрагменти яких майже тотожні. Рекомендуємо робочій групі в новій редакції ОП надати перевагу одному з цих ОК. Рекомендуємо робочій групі також обміркувати до початку 2024-2025 н.р. можливість надання здобувачам права вибору між дослідницькою кваліфікаційною роботою та кваліфікаційним проектом, що розширить зміст ОК11. Наша рекомендація робочій групі стосується також ОК, за яким у новій редакції навчального плану готуватимуть здобувачів до викладацької діяльності у вищій школі. 6. Зважаючи на те, що освітня програма практикоорієнтована, професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців повинні активніше долучатись до аудиторних занять. Рекомендуємо групі забезпечення ОП до початку 2024-2025 н.р. збільшити кількість професіоналів-практиків для проведення аудиторних занять.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціль освітньої програми – «підготовка висококваліфікованих фахівців з журналістики», яка покликана забезпечити «набуття здатності розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики, зокрема за авіаційно-космічним тематичним напрямом» (Освітньо-професійна програма, ст. 4). Таким чином сформульована ціль ОП відповідає місії та стратегії Національного авіаційного університету (пор.: «Метою освітньої діяльності Університету є відтворення інтелектуального потенціалу держави шляхом підготовки висококваліфікованих на національному та міжнародному ринках праці фахівців для закладів освіти і наукових установ, органів державної влади, підприємств усіх форм власності...» (Статут національного авіаційного університету, 22.06.2022 р. <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/pro-universitet/statut-universitetu.html>). У експертної групи є лише застереження стосовно того, що так сформульована мета ОП не повною мірою відтворює весь спектр функціонування освітньої програми, яка за своєю суттю освітньо-професійна. Тому концентрація уваги лише на дослідницькій діяльності звужує дійсні межі функціонування ОП. Робочою групою освітньо-професійної програми вдало визначено унікальність своєї ОП: авіаційно-космічна журналістика. Напевно, в українській вищій освіті це єдина освітня програма, яка готує магістрів журналістики для висвітлення діяльності авіаційно-космічної галузі. Оригінальність ОП підтримана фрагментами освітніх компонентів, публікаційною активністю викладачів і студентів на авіаційно-космічну тематику. Утім, зважаючи на те, що жоден випускник ОП не працює за спеціальністю у галузі авіації й серед роботодавців лише один має дотичність до авіації, та й той не проводить у здобувачів спеціальності «Журналістика» аудиторних занять, експертна група вважає за доцільне рекомендувати групі забезпечення ОП посилити унікальність освітньої програми, зробити її вагомішою для здобувачів й абітурієнтів.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Членами робочої групи ОП стали здобувач вищої освіти Макалюк Б.С., зовнішні стейкхолдери: медіаекспертка, членкиня правління Національної асоціації медіа, членкиня Комісії з журналістської етики Лебедева Т.Я., шеф-редакторка телеканалу для українців у Польщі UA24TV Карташева А.С. До перегляду ОП долучались також в.о. голови студентської ради факультету міжнародних відносин Лич А.Ю., директорка Департаменту інформаційної політики, комунікації та протокольних заходів Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Шелест Т., український журналіст, теле- та радіоведучий, автор музичних програм продакшн студії FM-TV Бірюков В. (протоколи засідання кафедри №4 від 27.02.23 р., №5 від 13.03.23 р.). Відбувається систематичний моніторинг якості реалізації ОП шляхом анкетування здобувачів і випускників (<http://surl.li/bdnek>) за такими питаннями: рівень задоволеності навчанням на ОП, рівень актуальності її змісту, можливість вільного вибору дисциплін, рівень організації та проведення практик, можливість участі в науковій роботі тощо. Результати опитувань враховуються в новій редакції ОП і в організації освітнього процесу. Так, було укладено договори про співробітництво з роботодавцями щодо проведення практик та працевлаштування випускників (<http://fmv.nau.edu.ua/structure/council-of-employers/>, <http://surl.li/kqrej>), урізноманітнено вибіркові дисципліни (<http://fmv.nau.edu.ua/student/individual-educational-trajectory/>). Функціонує Рада роботодавців факультету міжнародних відносин НАУ (<http://fmv.nau.edu.ua/structure/council-of-employers/>), яка активно розв'язує проблеми ОП. Заступник директора за напрямком розвитку неавіаційної діяльності ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» Тисячний Д.В. долучається до врахування в ОП галузевого (авіаційного) контексту, унаслідок чого замінено СКО7 та СКО8, ПРН14 (<http://surl.li/kqpgq>) й загалом затверджено правки ОПП (<http://surl.li/kqpgy>). На офіційному сайті університету відбулося публічне обговорення проекту ОП (<http://fmv.nau.edu.ua/polit/>, <https://conference.nau.edu.ua/index.php/AVIA/AVIA2023>). Інтереси та пропозиції академічної спільноти НАУ враховано в процесі обговорення проблем академічної свободи викладання і прийняття відповідних рішень на засіданнях кафедр, Комісії з якості факультету, Науково-методичної ради факультету та НАУ. Створено умови для співпраці з представниками інших ЗВО, зарубіжними партнерами. Ураховуючи пропозиції академічної спільноти, робочою групою допрацьовано СКО1, СКО2, СКО6: здобувачі мають можливість брати участь у міжнародних науково-практичних конференціях, закордонних стажуваннях та ін. (<http://fmv.nau.edu.ua/polit/>, <https://conference.nau.edu.ua/index.php/AVIA/AVIA2023>). Пропозиції потенційних абітурієнтів також враховано під час Днів відкритих дверей (<http://iro.nau.edu.ua/>), Днів професій у НАУ (<http://iro.nau.edu.ua/>), Днів НАУки

(<http://kitu.nau.edu.ua/news/2229-den-nauky-22022023>), на профорієнтаційних заходах у школах (<http://surl.li/kxwnk>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Моніторинг ринку праці спонукав адміністрацію університету до відкриття ОП «Журналістика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Як з'ясувалось, журналісти, які спеціалізуються на авіаційно-космічній проблематиці, затребувані на ринку праці, їх украй мало. Робоча група ОП шляхом перманентного моніторингу сучасної медіасфери зауважила такі тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, які спонукають до збільшення кількості фахівців із журналістики за міжнародним, соціально-політичним, соціокультурним та авіаційно-космічним тематичними напрямками, зосередившись на останньому з них і намагаючись його реалізувати в наповненні дисциплін, темах курсових і кваліфікаційних робіт (<http://surl.li/kxwou>), у процесі проходження здобувачами практики (<http://surl.li/kxwsp>). Тенденції ринку праці з'ясовуються й шляхом комунікації з роботодавцями (<http://fmv.nau.edu.ua/стейкхолдери/>) та випускниками (<http://surl.li/agvaw>, <http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освіти/>). Ураховуючи галузевий контекст, перспективні напрямки розвитку медіасфери та сучасні тенденції авіакосмічної галузі, робоча група постійно оновлює зміст освітніх компонентів. У «Відомостях про самооцінювання освітньої програми» зазначено, що «серед здобувачів ВО НАУ є мешканці різних регіонів України та іноземці, що свідчить про реалізацію регіонального контексту ОП» (ст. 6), з чого експертна група зробила висновок, що творці освітньої програми не зовсім усвідомлено враховують регіональний контекст, визначаючи цілі освітньої програми та програмні результати навчання здобувачів ВО. Ми не отримали відповіді на питання, як ОП враховує специфіку потреб регіону. У процесі формування цілей та ПРН взято до уваги досвід вітчизняних програм із журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, СумДУ, ДНУ ім. О. Гончара, УДФСУ. Особливо цінними для ОП було визнано напрацювання аналогічних іноземних програм Жешувського університету (Польща), Гданського університету (Польща), Свободного університету Грузії, Університету м. Клягенфурт (Австрія), Університету Кадіса (Іспанія), Вільнюського технічного університету ім. Гедимінаса (Польща) (<http://fmv.nau.edu.ua/міжнародні-партнери/>). Під час усної комунікації, у процесі підписання угод про співпрацю, у ході обговорень на засіданнях кафедри та науково-методичних семінарах тощо запозичено досвід упровадження європейських цінностей – студентоцентризму, орієнтації на навчання впродовж життя, набуття навичок soft skills, а також проектування змістового наповнення ОП, встановлення структурно-логічної послідовності ОК, формування переліку вибіркового дисциплін. Було також налагоджено творчу співпрацю із ЗВО, які готують фахівців з авіабізнесу: Міжнародним університетом прикладних наук IUBH (Німеччина), Університетом прикладних наук Хаага-Хелія (Фінляндія), Університетом Фрейзер Веллі (Канада), що виявилось особливо цінним досвідом з огляду на орієнтацію ОП у першу чергу на авіаційно-космічну тематику.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

У попередніх редакціях ОП 2019 і 2021 рр. програмні результати навчання визначались з дотриманням дескрипторів Національної рамки кваліфікацій (<https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>). Нову редакцію ОП 2023 р. вибудовано на основі Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика (08.11.2022 р.) (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-svita/zatverdzeni%20standarty/2022/11/11/061-Zhurnalistyka.mahistr-994-08.11.2022.pdf>). Нормативна база ОП відповідає вимогам Стандарту. Обов'язкові компоненти освітньої програми загалом забезпечують передбачені Стандартом ПРН1-ПРН13. Застереження експертної групи стосуються РНО4 «Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації». Якщо для опанування іноземної мови функціонує ОК1 «Ділова іноземна мова», то передбачені для вивчення української мови ОК1, ОК3, ОК9, ОК10, ОК11 не забезпечують у своєму змістовому наповненні реалізації ПРО4. Експерти звертають особливу увагу робочої групи ОП на ОК2 «Філософські проблеми наукового пізнання», більшість ПРН якого не збігається із запропонованим Стандартом переліком програмних результатів навчання. Окрім запропонованих Стандартом, в ОП уведено три додаткові ПРН: ПРН14. Вміти оперативно готувати інформаційні матеріали для преси, радіо, телебачення з урахуванням авіаційної тематики з метою популяризації даної галузі; ПРН15. Готувати до друку, передачі в ефір авторські матеріали зарубіжних кореспондентів; ПРН16. Створювати унікальний журналістський продукт, враховуючи соціологічні та психологічні результати досліджень. ПРН14, який покликаний забезпечити унікальність ОП, її конкурентоспроможність, реалізується двома освітніми компонентами: ОК4 й ОК11. Із дев'яти тем ОК4 тільки тема 8 «Авторське право та суміжні права в масмедіа авіакосмічної тематики» зорієнтована на ПРН14. А ОК11 - це кваліфікаційна робота. Здобувачка Вілях С. здійснює магістерське дослідження на тему: «Особливості використання дезінформації в інформаційній війні (на матеріалі авіаційної тематики). Беручи до уваги зазначене, експертна група зробила висновок, що в ОП невідповідно мало приділяється увага її унікальності.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. ОП, за задумом робочої групи, покликана готувати професіоналів, які, окрім іншого, здійснюватимуть інформаційний супровід авіаційно-космічної галузі. Це, безсумнівно, визначає оригінальність освітньої програми, виокремлює її з-поміж інших аналогічних ОП, забезпечує її конкурентоспроможність. 2. Освітня програма вирізняється досить потужним залученням ідей, напрацювань аналогічних іноземних програм. Запозичення стосуються широкого спектру діяльності за ОП, а саме: досвіду реалізації європейських цінностей (студентоцентризму, навчання протягом життя, soft skills тощо), змістового наповнення ОП, вибудовування структурно-логічної послідовності ОК, формування переліку вибіркових дисциплін, підготовки фахівців інформаційної сфери в авіаційній галузі. 3. Узгодивши програмні результати навчання з вимогами Державного стандарту, робоча група додатково поповнила перелік ще ПРН14, ПРН15, ПРН16, що викликано необхідністю реалізувати унікальні риси освітньої програми, її орієнтацію, окрім іншого, на потребу інформаційного забезпечення авіаційно-космічної галузі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Беручи до уваги те, що заявлена унікальність ОП не має достатнього підтвердження в освітніх компонентах обов'язкового блоку, поки що не знайшла вияву у працевлаштуванні випускників у сфері авіаційно-космічної журналістики, не достатньо підтримана роботодавцями відповідної галузі тощо, рекомендуємо гаранту ОП та завідувачу кафедри журналістики в новій редакції освітньої програми ввести в блок обов'язкових ОК навчального плану одну з тих вибіркових навчальних дисциплін, які зараз перебувають в альтернативному блоці вибіркових навчальних дисциплін і, до речі, у 2023 – 2024 н.р. залишились незадіяними. Йдеться про такі освітні компоненти, як «Авіаційна журналістика», «Медіакомунікації в авіакосмічній галузі», «Фактчекінгові технології в авіакосмічній галузі». 2. Робоча група ОП недостатньо мірою врахувала регіональний контекст функціонування освітньої програми, помилково визнавши, що свідченням реалізації регіонального контексту ОП є наявність серед здобувачів вищої освіти представників різних регіонів України. Тому рекомендуємо робочій групі ОП на чолі з гарантом дослідити і виявити специфіку потреб регіону, у якому реалізується освітня програма, і наповнити змістову та ілюстративну базу освітніх компонентів відповідним освітній програмі регіональним контентом до початку 2024-2025 н.р. 3. Група забезпечення ОП припустилась певних неточностей, приводячи змістове наповнення ОК у відповідність до програмних результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти. Так, значна частина ПРН ОК2 «Філософські проблеми наукового пізнання» не збігається з програмними результатами спеціальності «Журналістика» другого рівня вищої освіти. Очевидно, такий збій відбувся тому, що ця дисципліна з «Циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки» і читається не тільки здобувачам ОП «Журналістика», однак це не позбавляє її необхідності бути вибудованою відповідно до ПРН певної, цілком конкретної освітньої програми. А ПРО4 у тому його сегменті, який відповідає за поглиблення компетенцій з української мови, досить невиразно забезпечується змістом передбачених для цього програмного результату освітніх компонентів. З огляду на це рекомендуємо викладачам, відповідальним за ці ОК, до початку 2024 – 2025 н.р. повністю узгодити свої дисципліни з ПРН, визначеними Стандартом вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітню програму вибудовано із врахуванням вимог Критерію 1. Це наше переконання підтримане відповідністю ОП місії та стратегії НАУ за її цілями, які разом з програмними результатами навчання визначені з урахуванням позицій та потреб усіх стейкхолдерів, а також тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого контексту, досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти. Помічені слабкі сторони освітньої програми, як-от недостатня обґрунтованість унікальності ОП освітніми компонентами, слабка врахування регіонального контексту, деяка невідповідність ПРН ОК2- не мають системного характеру і за бажання легко можуть бути подолані в процесі її вдосконалення.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Опрацювавши відповідні документи, експертна група констатує, що обсяг освітньої програми складає 90 кредитів ЄКТС, і це цілком відповідає вимогам законодавства до обсягу навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Обі Журналістика» та Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань Обі Журналістика спеціальності Обі Журналістика (08. 11. 2022 р.). У межах цих 90 кредитів слушно виокремлено 66 кредитів ЄКТС, призначених для формування компетентностей шляхом опанування обов'язкових освітніх компонентів, і 24 кредити ЄКТС – на дисципліни вільного вибору здобувачів вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми складають 11 обов'язкових та 6 вибіркових освітніх компонентів. Загалом змістова частина ОП досить чітко структурована, освітні компоненти перебувають у системному взаємозв'язку і взаємозалежності й сукупно зорієнтовані на реалізацію мети освітньої програми. З 11 обов'язкових ОК вісім – «аудиторного» характеру: ОК1 «Ділова іноземна мова», ОК2 «Філософські проблеми наукового пізнання», ОК3 «Методологія прикладних досліджень у сфері журналістики», ОК4 «Авторське право за галузевою тематикою», ОК5 «Медіафілософія», ОК6 «Медіакритика», ОК7 «Публіцистика та галузева документалістика», ОК8 «Інформаційні війни». За нашими спостереженнями, дві дисципліни: ОК2 «Філософські проблеми наукового пізнання» й ОК5 «Медіафілософія» - мають повторювані фрагменти в змістовому наповненні. Так, тема 9 ОК2 актуалізує глобальні проблеми людства й тема 7 ОК5 також присвячена глобальній картині світу. В експертній групі викликала сумнів доцільність в ОП одночасно цих двох ОК зважаючи на освітньо-професійний характер ОП (філософія – академічна наука, яка здебільшого викладається аспірантам, а в ОП аж два ОК із філософії) й те, що ОК2 + ОК5 = 7 кредитів. Це викликає здивування не тільки тому, що 7 кредитів - це 1/4 (!) частина кредитів усіх обов'язкових «аудиторних» ОК (вісім ОК разом мають 27,5 кредитів), а й тому, що немає в ОП жодного ОК, предметом якого була б авіаційно-космічна журналістика, вивчення якої є, за переконанням творців ОП, її унікальністю. Наявність такої дисципліни в навчальному плані особливо відповідала б інтересам тих абітурієнтів, які хочуть спеціалізуватись в авіакосмічній проблематиці. Окрім того, експертна група звернула увагу на відсутність у навчальному плані ОК, відповідального за підготовку здобувачів до дидактичної діяльності. Вказівку на неї знаходимо в ОП 2019 р., де в розділі «Придатність до працевлаштування» зазначено, що випускники можуть працювати літературними співробітниками, письменниками, викладачами вищого навчального закладу. Зі слів завідувача кафедри, здобувачі й зараз можуть претендувати на такі посади. Утім, ОП не має відповідних ОК. Певні застереження експертів стосуються також ОК11 «Кваліфікаційна робота». Стандарт вищої освіти передбачає, що кваліфікаційна робота може бути двох типів: дослідницька робота або кваліфікаційний проект. ОП пропонує магістерську роботу суто дослідницького характеру. У «Методичних вказівках до кваліфікаційних робіт» (2023 р.) зазначено, що «кваліфікаційна робота освітнього ступеня (ОС) «Магістр» повинна мати ознаки наукового дослідження певної проблеми» (ст. 4). Такий академізм дещо дисонує зі спрямуванням ОП, яка, за документами і зі слів групи забезпечення, є освітньо-професійною, а не освітньо-науковою. Очевидно, що здобувачам необхідно було надати право вибору між дослідницькою кваліфікаційною роботою та кваліфікаційним проектом. Вимога мати дві наукові статті на момент захисту також не дуже узгоджується з освітньо-професійним спрямуванням ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

За своїм змістом освітня програма перебуває в предметній області спеціальності Обі «Журналістика». Теоретичне наповнення її складають такі питання, як закономірності та принципи функціонування журналістики в процесі трансформації інформаційного простору на національному і міжнародному рівнях; комунікаційні процеси в суспільстві (власне журналістська діяльність) та їх репрезентація в широкому спектрі медіапродуктів; типологія, структура й соціальні функції сучасних комунікативних технологій; медіа в системі соціального управління та самоорганізації суспільства; медіавпливи на масову свідомість на глобальному, регіональному та локальному рівнях. Щодо об'єкта діяльності експертна група рекомендує в описовій частині ОП звзунти його, привести у відповідність з тими виявами, видами, формами, технологіями та сферами використання журналістики, які насправді становлять зміст ОП. Формулювання в ОП об'єкта діяльності (власне журналістика, видавнича діяльність, редагування, медіакомунікації, медіапродюсування, реклама, зв'язки з громадськістю тощо в ретроспективній, поточній та перспективній площинах) розширює її реальний зміст, не знаходить підтримки на рівні освітніх компонентів ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії в НАУ підтримане низкою нормативних документів, а саме Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в НАУ(<http://surl.li/dhbog>), Порядком вільного вибору навчальних дисциплін для створення індивідуальної освітньої траєкторії (<http://surl.li/gqwa>), Положенням про індивідуальний навчальний план (<http://surl.li/gqvn>), Положенням про

організацію самостійної роботи (<http://surl.li/sdhy>), іншими нормативними документами університету з використанням автоматизованої системи (АСФІОТ) (<http://surl.li/etsko>). Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом вільного обрання ВК та факультативних дисциплін, можливості навчання одночасно за кількома ОП, а також за індивідуальним графіком, завдяки академічній мобільності, зарахуванню кредитів з неформальної освіти, можливості пропонувати теми курсових та кваліфікаційних робіт, бази практик за власним вибором. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти освітнього ступеня «магістр» формується на кожен рік навчання з урахуванням обов'язкових ОК й особисто обраних здобувачем вибіркових дисциплін, які мають обсяг 24 кредити ЄКТС, тобто не менше 25% від загальної кількості. Вибіркові ОК презентуються силабусами і робочими програмами. Кожна вибіркова навчальна дисципліна викладається в одному семестрі. Обсяг одного вибіркового ОК становить 4 кредити ЄКТС. Для ОС «Магістр» запропоновано 6 вибіркових дисциплін: по 3 дисципліни в 1 і 2 семестрах, причому мінімум одна з них має бути нефаховою (з неспоріднених ОП). Існує певний порядок вибору вибіркових навчальних дисциплін. Робоча група кафедри формує списки вибіркових ОК. Вони затверджуються на засіданні кафедри та разом із силабусами розміщуються на її офіційному сайті для ознайомлення здобувачів. Вибіркові ОК обираються до початку навчання. Спочатку здобувачі знайомляться з порядком, термінами та особливостями процесу обрання: Покроковою інструкцією для роботи в «Автоматизованій системі формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти» (АСФІОТ) (https://nau.edu.ua/download/trajectory/manual_FIET_stud.pdf), консультуються за необхідності з адміністратором кафедри, а потім протягом встановленого навчально-методичним відділом ЗВО терміну здійснюють вибір вибіркових ОК із запропонованих кафедрою переліків рекомендованих (на блакитному фоні сторінки інтерфейсу зліва) та альтернативних (на жовтому фоні сторінки справа) дисциплін. Якщо здобувач виявив бажання вивчати вибірково дисципліну з іншої ОП, то за його письмовою заявою на ім'я декана факультету та за погодженням із завідувачами відповідних кафедр його допускають до вивчення. Обрання здобувачами вищої освіти вибіркових ОК здійснюється на засадах прозорості і студентоцентризму, який передбачає заохочення магістрантів до ролі автономних та відповідальних суб'єктів освітнього процесу.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів другого рівня вищої освіти регламентована Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<http://surl.li/gqvm>), а також Положенням про організацію та проведення практик (<http://surl.li/brjqc>). Вона передбачає систему організаційних, методичних та інших заходів, з-поміж яких виокремлюються лабораторні і практичні заняття, майстер-класи, тренінги, розробка проєктів і особливо – практика. Магістранти ОП «Журналістика» мають виробничу практику на 1-му та 2-му курсах, відповідно представлену ОК9 «Науково-дослідна практика у сфері журналістики» (9 кредитів ЄКТС) та ОК10 «Переддипломна практика» (12 кредитів). Практику, як правило, проходять індивідуально за наявності оформленого договору. Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти становить 6 годин на день. Базами проведення виробничої практики є підприємства, організації та установи різних форм власності, які відповідають вимогам проведення практики (<http://surl.li/brjqc>), а також структурні підрозділи університету. Запроваджено певний алгоритм діяльності студента-практиканта. До початку проходження практики здобувачі зобов'язані ознайомитись з програмою практики та методичними рекомендаціями щодо її проходження, отримати на кафедрі інструктаж, з'ясувати складники системи звітності, одержати від керівника практики зразки необхідних документів. Під час практики здобувач повинен ознайомитись з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, повідомляти керівника практики про виникнення труднощів, вести щоденник, скласти звіт про виконання програми практики і захистити його перед комісією, отримати характеристику з місця проходження практики (з підписом керівника і печаткою бази практики). Такий зміст діяльності практиканта свідчить про те, що у ЗВО проводиться скрупульозна робота з формування професійних умінь і навичок, програмних компетентностей, здатності приймати самостійні рішення в реальних виробничих умовах.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зустрічі з фокусними групами переконали експертів у тому, що жодна зі сторін освітнього процесу не має суттєвих проблем із соціальними навичками. Це засвідчують самі його учасники. Так, роботодавець Скоблюк А.Р., керівниця відділу по роботі з відео департаменту інтернет-проєктів SLM News, наголосила, що soft skills (софт-скіли, за її висловом) у здобувачів «добре розвинені». А голова студради НАУ Бичковська В.В. бачить головне своє завдання в поліпшенні якості комунікації, застосуванні нових стратегій комунікації. Гідний наслідування приклад знаходимо в комунікації зі студентами декана факультету міжнародних відносин Волошина Ю.О., в кабінеті якого завжди відчинені двері і який має у смартфоні групу «Декан ФМВ прямий», членами якої є декілька сотень здобувачів ВО. Зразок інтелігентної, завжди врівноваженої поведінки демонструє здобувачам завідувач кафедри журналістики Васильченко В.М. Закономірно, що магістрант Левченко О.Д. зауважив: «У нас відкрита комунікація з викладачами 24/7». Формуванню соціальних навичок сприяють загальноуніверситетські заходи (<http://surl.li/kzuwh>, <http://surl.li/kxxdg>, <http://surl.li/kzuxc>, <http://surl.li/kzuxf>, <http://surl.li/kazak>) воркшопи зі знання мови (<http://surl.li/kzuzi>), «Студентська весна» (<http://surl.li/eisht>), ППОСА (<http://surl.li/eishm>), NAU-tour (t.me/nautour), участь у театрі «Склянка води» (<http://surl.li/eishq>), діяльність студентів спеціальності «Журналістика» у відеоредакції «Медіакрила» (<http://surl.li/kqoty>, <https://www.youtube.com/@MediaKryla>) та ін. Навчання за ОП розвиває у здобувачів такі «навички успішності», як комунікабельність, вміння залагоджувати конфлікти,

працювати в команді, здатність брати на себе відповідальність, знаходити вихід з критичних ситуацій, дотримуватись дедлайнів, логічно й системно мислити, повага до думки опонента, креативність, мобільність, когнітивна гнучкість, толерантність та ін. Цьому сприяє й освітнє середовище. Скрізь чисто, затишно, узимку тепло. Скрізь квіти: перед корпусом факультету 57 дбайливо доглянутих кущів троянд, в аудиторіях на підвіконнях, столах, спеціальних підставках, уздовж стін коридорів – скрізь розкішні квіти: працюють флористи з кола як викладачів, так і здобувачів. Така атмосфера сприяє пробудженню якнайкращих людських якостей, зокрема й м'яких навичок. Політика НАУ щодо розвитку soft skills простежується у співпраці з роботодавцями та випускниками, про що свідчить, зокрема, представник ради роботодавців факультету міжнародних відносин, медіаекспертка, членкиня правління Національної асоціації медіа, членкиня Комісії з журналістської етики Лебедева Т.Я.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Загальні вимоги до співвідношення обсягу ОП та окремих освітніх компонентів з фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти задекларовано в Положенні про організацію освітнього процесу в НАУ (<http://surl.li/gqvm>). Рекомендації для розрахунку навчального навантаження здобувачів відповідно до кількості кредитів та видів завдань можна знайти в Методичних рекомендаціях з розробки навчальних планів підготовки здобувачів ВО в НАУ (<http://surl.li/eishz>). Відповідно до плану навчального процесу в НАУ кількість обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін, включаючи практики, не перевищує в ОП 16 дисциплін на навчальний рік та відповідно 8 дисциплін на семестр; забезпечена логічна послідовність вивчення ОК; практики є освітніми компонентами; вивчення кожної дисципліни в семестрі закінчується диференційованим заліком або екзаменом; кількість екзаменів у кожному семестрі не більше трьох, диференційованих заліків – не більше п'яти; максимальний загальний навчальний час здобувачів вищої освіти протягом тижня з усіх видів навчальної роботи, включаючи самостійну, не перевищує 1.5 кредити ЄКТС або 45 годин; щоб уникнути збільшення кількості дисциплін, які вивчаються одночасно і відповідно кількості екзаменів та диференційованих заліків у семестрах, дисципліни з малим обсягом не «розтягуються» на кілька семестрів; сумарний обсяг аудиторних навчальних занять на тиждень становить до 18 годин; кількість годин аудиторних навчальних занять в одному кредиті ЄКТС на рівні 33%, а самостійної роботи – 67% від їх загальної кількості. З метою конкретизації та більш детального планування навчального часу та закріплення викладання навчальних дисциплін за певними кафедрами у ЗВО практикують розробку на основі навчального плану такого нормативного документа, як робочий навчальний план. У ньому наводиться інформація про розподіл навчальних годин за всіма видами навчальної роботи: лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти, виконання ними індивідуальних завдань, подаються обрані вибірково компоненти. Відбуваються періодичні опитування здобувачів щодо ймовірного перевантаження їх та визначення необхідної кількості годин на виконання самостійної роботи на загальноуніверситетському рівні (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>) та Факультеті міжнародних відносин (<http://fmv.nau.edu.ua/моніторинг-якості-реалізації-освітн/>). Відбувається постійна співпраця викладачів зі здобувачами з метою коригування їхнього навантаження, яке, на думку експертів, мотивоване й виважене.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка за дуальною формою освіти поки що не здійснюється, хоча вже розроблені відповідні документи, які регламентуватимуть підготовчий етап такої діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Прикладом для наслідування слугує політика НАУ щодо розвитку soft skills, яка не тільки спрямована на здобувачів ВО, але й простежується у співпраці з роботодавцями та випускниками. Діяльність в межах ОП розвиває в усіх стейкхолдерів такі «навички успішності», як комунікабельність, уміння залагоджувати конфлікти, здатність брати на себе відповідальність, а також креативність, мобільність, когнітивна гнучкість, толерантність та ін. 2. Окрім навчального плану, у ЗВО практикують робочі навчальні плани, щоб мати свободу оперативного реагування на освітні виклики щороку (а не тільки тоді, коли затверджують ОП й відповідно навчальний план. Робочий план укладають на основі навчального плану. У ньому подають інформацію про розподіл навчальних годин за всіма

видами навчальної роботи: лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні заняття, обрані вибіркові компоненти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Деякі освітні компоненти потребують додаткової уваги робочої групи як через свою надлишковість, так і через нагальність, але відсутність в освітній програмі. Йдеться про одночасну реалізацію ОК2 «Філософські проблеми наукового пізнання» й ОК5 «Медіафілософія», певні фрагменти яких практично ідентичні. Окрім того, що це дисципліни академічного характеру, а ОП освітньо-професійна, доцільність функціонування цих двох ОК сумнівна ще й з причини відсутності в освітній програмі спеціального ОК, спрямованого на реалізацію унікальних рис ОП, наприклад «Авіакосмічна проблематика у ЗМІ» тощо. Відсутній в ОП і освітній компонент, покликаний готувати здобувачів до викладацької роботи, яку запрограмували творці ОП і якою справді займаються її випускники. Потребує допрацювання й ОК11 у напрямку надання магістрантам права вибору між дослідницькою кваліфікаційною роботою та кваліфікаційним проектом. Рекомендуємо робочій групі в новій редакції ОП переглянути навчальний план, удосконалити його за рахунок вилучення надлишкової ОК5, обміркування можливостей введення нових освітніх компонентів, покликаних реалізувати унікальність ОП і підготовку здобувачів до викладацької діяльності у вищій школі, а також розширення функціоналу ОК11. 2. Формулювання в ОП об'єкта діяльності подано ширше її реального змісту. Рекомендуємо гаранту в новій редакції освітньої програми привести опис об'єкта у відповідність з тими виявами, видами, формами, технологіями та сферами використання журналістики, які насправді становлять зміст ОП, вибрати з переліку, запропонованого Стандартом вищої освіти, саме те, що відповідає чинному об'єкту діяльності: власне журналістика чи видавнича діяльність, чи редагування, чи медіакомунікації, чи медіапродюсування, чи реклама, чи зв'язки з громадськістю тощо в ретроспективній, поточній та перспективній площинах.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Таким чином, констатуємо за підкритерієм 1 повну відповідність, за підкритерієм 2 відповідність з рекомендацією щодо ОК, за підкритерієм 3 відповідність із застереженням, яке стосується точної ідентифікації об'єкта діяльності, за підкритерієм 4 повну відповідність, за підкритерієм 5 повну відповідність, за підкритерієм 6 повну відповідність, за підкритерієм 7 повну відповідність, за підкритерієм 8 повну відповідність, за підкритерієм 9 повну відповідність. Освітня програма має відповідність Критерію 2 на рівні В за вмотивованістю обсягу, за чіткістю структури, за можливістю формування індивідуальної освітньої траєкторії, ґрунтовної практичної підготовки здобувачів вищої освіти та набуття ними соціальних навичок, за реалістичністю відбиття фактичного навантаження здобувачів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

За результатами проведеного аналізу, стверджуємо: правила прийому на навчання за ОП «Журналістика» структуровані, викладені чітко і зрозуміло, доступні для потенційних вступників. Як пересвідчилась ЕГ, на сайті факультету міжнародних відносин НАУ у рубриці «Абітурієнту» є уся необхідна інформація про нормативну й процедурну складову вступної кампанії. Тут чітко зазначений перелік документів, які мають подати охочі здобувати ступінь магістра <http://surl.li/lyzlr> ., зазначено строки прийому документів, принципи конкурсного відбору для здобуття ОС «Магістр» <http://surl.li/lyzmq> . Для ознайомлення подано інформацію про ліцензований обсяг прийому та державного замовлення денної форми навчання спеціальності Об1 «Журналістика» (заочної форми немає). <http://surl.li/lyznp> . Чіткою та зрозумілою є інструкція, як зареєструватись для участі у ЄВІ/ЄФВВ <http://surl.li/lyzof> . У вільному доступі є результати вступних випробувань та список рекомендованих на бюджет, строки та вартість навчання. На сайті ЗВО розміщено усі необхідні документи, які регламентують роботу приймальної, атестаційної та апеляційної комісії під час вступної кампанії (Положення про Приймальну комісію НАУ(<http://surl.li/lyzgx>) Положення про фахову атестаційну комісію (<http://surl.li/lyzuo>) Положення про апеляційну комісію (<http://surl.li/lvoba>). На сайті <https://pk.nau.edu.ua> також є можливість ознайомитись необхідною для здобувача інформацією щодо ОП, отримати відповіді на найбільш поширені запитання, є контакти для зворотного зв'язку та графік роботи консультаційного центру. Правила прийому потенційних вступників на навчання за цієї магістерською програмою не містять дискримінаційних ознак. Зарахування вступників на навчання за кошти фізичних та юридичних осіб відбувається до 30 вересня, про що свідчать відповідні накази. 2022 р. ОС Магістр – Google Диск

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Дослідивши усю наявну інформацію та проаналізувавши факти, отримані під час зустрічей, ЕГ може зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за ОП у цілому враховують особливості самої ОП та чинних нормативно-правових документів. Як повідомила ЕГ заступник відповідального секретаря приймальної комісії Марина А.С. (зустріч 7), зважаючи на воєнний стан і особливості вступної кампанії 2023 року, здобувачі могли скористатися двома траєкторіями вступу. Для конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 та НРК7 зараховуються бали: ЄВІ 2023 року та ЄФВВ 2023 року, або ЄВІ 2023 року та фахового іспиту для вступників, які здобули вищу освіту ступеня бакалавра зі спеціальності 061 «Журналістика» в тому самому закладі вищої освіти. У передбачених цими Правилами випадках замість результатів ЄВІ (обох компонентів) використовуються результати співбесіди з іноземної мови, замість результатів ЄФВВ – результат фахового іспиту <http://surl.li/jxkxjx> У вільному доступі є програма фахового іспиту, з переліком тем для підготовки та рекомендованої літератури. Є зразок білет вступного фахового випробування (щоправда лише один), окреслено критерії бальної оцінки знань вступників. <http://surl.li/lzbag> Програми фахового та додаткового фахового випробування для вступу за ОП оприлюднені на сайті ЗВО (2020, 2021, 2022, 2023 роки) і переглядаються щорічно, формуються випусковою кафедрою та гарантом ОП. <http://surl.li/lzba0> Можна констатувати, що при формуванні зазначених програм враховано напрями освітньо-професійної програми і предмети відповідають рівневі компетентностей, необхідних для вступу та для здобуття освітнього рівня «Магістр».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідні Положення, зокрема про організацію освітнього процесу в НАУ (<http://surl.li/gqvm>) ; про порядок реалізації права на академічну мобільність у НАУ п.9, про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів ВО НАУ (<http://surl.li/lzeid>) ; про організацію та проведення поточного та семестрового контролю (<http://surl.li/lzmjb>) - регламентують визнання результатів навчання, які здобувач отримав у інших ЗВО. На офіційному сайті НАУ у вільному доступі є усі необхідні нормативні документи, які регулюють цей процес. Здобувачі вищої освіти та представники студентського самоврядування поінформовані про те, що вивчені освітні компоненти можуть перезарахувати, якщо здобувач надасть належно завірений документ, де буде зазначено перелік вивчених дисциплін, кількість кредитів ЄКТС, інформація про систему оцінювання. Окрім того, для рішення деканату визначальним при зарахуванні буде назва навчальної дисципліни, обсяг годин (кредитів ЄКТС), форма підсумкового контролю. Під час проведення експертизи та вивчення документів ЕГ з'ясувала, що попри численні угоди з університетами Європи та світу, про що наголошував під час зустрічей декан факультету міжнародних відносин Волошин Ю.О. (зустріч 1), прикладів практичного застосування правил та процедур визнання результатів навчання на ОП не було. Проректор з міжнародного співробітництва і освіти Зарубінська І. Б. (зустріч 1) зауважила, що для наукових та освітніх обмінів головною умовою є володіння англійською мовою на рівні B2, що і причиною низької активності здобувачів у цьому аспекті. Хоча усю інформацію про можливість академічної мобільності та процедури визнання результатів навчання в інших ЗВО здобувачі отримують у Навчально-науковому інституті міжнародного співробітництва та освіти (<http://surl.li/lzmli>), в деканаті факультету, їм такі відомості про можливості академічної мобільності надають куратори груп.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процес оцінки, визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в Національному Авіаційному університеті регламентують Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти та/або інформальної освіти НАУ (<http://surl.li/eisdj>) та Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю (розділ 3, <http://surl.li/grmf>). Усі етапи такого зарахування чітко прописані на сайті ЗВО, вказані положення є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Здобувачі можуть перезарахувати результати навчання, подавши декану усі необхідні, відповідно завірених, документи, які б свідчили про їх участь у заходах неформальної освіти. Як свідчить запис у звіті про самооцінювання: «За час реалізації ОП «Журналістика» практика врахування результатів навчання здобувачів ВО, отриманих ними у неформальній освіті, не використовувалась, оскільки не було звернень з боку здобувачів вищої освіти щодо реалізації їхнього права». Цей факт експертам під час резервної зустрічі підтвердив завідувач кафедри журналістики Васильченко В. М. Водночас магістри 1-го і 2-го року навчання Кошіль А. І., Танасійчук І. В., Вілях С. А. (зустріч 3) поінформували експертну групу, що у них поширена позитивна практика серед викладачів зараховувати результати навчання здобувачів ВО, отримані у неформальному середовищі. Про таку можливість їм також повідомляють викладачі під час викладання своїх дисциплін, зокрема про безоплатно доступні сервіси: Ukraine Global Faculty, Coursera, Prometheus, НАУ-хаб. Кілька з них здобувачі називали як такі, якими вони

послугуються (Зустріч 3). На інтернет-сторінці кафедри також є сертифікати про результат навчання НПП (Мельникова-Курганова О.С., Лашкіна М.Г., Букіна Н. В.) у неформальному середовищі (<http://surl.li/kqqhr>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання у ЗВО наявні і розміщені на офіційному веб-сайті. Вони відповідають загальним вимогам, враховують особливості конкурсного відбору, його організацію та проведення, порядок прийому заяв та документів за освітньо-професійною програмою «Журналістика» другого (магістерського) рівня. Викладена інформація є чіткою та зрозумілою, не містять дискримінаційних положень і відповідає вимогам чинного законодавства. При формуванні тем, запитань та рекомендованої літератури для ЄФВВ враховано особливості ОП. ЗВО також має необхідні нормативні документи, що регламентують можливість академічної мобільності здобувачів ОП. Здобувачі знають про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендовано активізувати процес визнання результатів навчання, що отримані за фахом у неформальній освіті, інформувати здобувачів про процедури, які забезпечать таку можливість на ОП, викладачам, що практикують таке зарахування, популяризувати ці позитивні практики в межах кафедри та факультету заради поширення їх на інші освітні компоненти освітньої програми. ЄГ вважає за доцільне покращити передумови для участі НПП та студентів у програмах міжнародної академічної мобільності, зокрема заохочувати здобувачів покращувати свій рівень володіння іноземною мовою. ЄГ рекомендує при перегляді ОП це врахувати.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Досліджені під час акредитаційної експертизи дані загалом свідчать про те, що ОП та освітня діяльність узгоджується із характеристиками за підкритеріями критерію 3. Правила прийому на навчання за ОП «Журналістика» є чіткими та зрозумілими, не дискримінаційними, враховують особливості освітньої програми. Усі зміни та оновлення правил прийому впроваджуються прозоро і відображенні на сайті ЗВО. Нормативними документами ЗВО визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, які здобувачі ступеня магістра отримали в інших закладах освіти, у межах академічної мобільності та неформальної освіти. Попри несуттєві недоліки, на які вказують члени експертної групи, позитивні практики та сильні сторони переважають і можуть бути доопрацьовані. Експертна група вважає доцільним встановити відповідність ОП рівню «В» за 3-м критерієм.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз відомостей про самооцінювання ОП «Журналістика» та результати проведених зустрічей зі здобувачами вищої освіти та НПП, дозволяють констатувати; методи навчання і викладання відповідають заявленим цілям і програмним результатам навчання за ОП. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/gqvm>) на ОП передбачені такі форми навчання і викладання: лекції, практичні заняття, самостійна робота, контрольні заходи, практична підготовка, курсовий проект, домашні завдання, курсові роботи, кваліфікаційна робота тощо. Навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін (<http://surl.li/kxwou>) свідчать про те, що, що викладання за ОП орієнтоване на формування практичних умінь і навичок здобувачів. НПП у викладанні використовують право вільного вибору методів та засобів навчання в межах затверджених навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін, підвищують кваліфікацію, використовуючи можливості неформальної освіти та академічної мобільності, проводячи наукові дослідження. Під час спілкування з експертами (зустріч 2) позитивні практики академічної свободи озвучували (зустріч 2) Мельникова- Курганова О. С.; Васильченко В. М.; Лашкіна М. Г., Христокін Г. В., Василичина Н.М. Студентоцентризм є пріоритетом в організації освітнього процесу в ЗВО. Здобувачі мають вільний доступ до інформації щодо всіх складових ОП

(<http://surl.li/kxwvt>, <http://surl.li/exvuz>), відповідно можуть вибирати дисципліни індивідуальної траєкторії, теми курсових робіт і проєктів, домашніх завдань. Здобувачі підтвердили можливість вільно обирати базу практики та впливати на тематику кваліфікаційного творчого проєкту (зустріч 3). Кафедра співпрацює з базами практик, що підтвердили ЕГ випускники ОП та роботодавці. Магістрів заохочують скористатися правом на академічну мобільність, брати участь у науково-дослідній роботі, конференціях, конкурсах, публікувати свої наукові результати в Україні та за кордоном. На ОП проводять опитування здобувачів щодо задоволеності методами навчання і викладання – результати анкетування обговорюють на різних рівнях (випускова кафедра, Комісія з якості факультету, Вченої ради факультету) , їх опрацьовує відділ моніторингу якості вищої освіти НАУ (<http://surl.li/lalje>); на рівні факультету Навчально-наукова лабораторія соціальних опитувань та аналізу якості надання освітніх послуг (<http://surl.li/bdnek>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Як з'ясувала ЕГ, у межах ОП є різні форми інформування: репозитарій факультету <http://surl.li/maizw>, усні повідомлення, поширення інформації через соцмережі та інтернет-платформи, навчальні матеріали (навчальні посібники, методичні рекомендації до курсових робіт, робочі програми дисципліни, комплекти документів для підготовки до заліків та іспитів, методичних рекомендацій до виконання дипломних робіт. Як зауважили експертам НПП, репозитарій містить робочі програми дисциплін, електронні методичні вказівки і посібники є на сайті бібліотеки ЗВО. Усю інформацію учасники освітнього процесу можуть знайти на офіційному сайті Університету (<https://nau.edu.ua/>), факультету (<http://fmv.nau.edu.ua/>), зі сторінки кафедри (<http://surl.li/majar>), зокрема і про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядку та критеріїв оцінювання для ОК. Зворотній зв'язок зі здобувачами налагоджено через корпоративну пошту, Google Classroom, Zoom та альтернативні засоби комунікацій (Telegram, Viber, facebook). Змістовне наповнення дисциплін в Google Classroom дає можливість доступу здобувачів до навчально-методичних матеріалів. Здобувачі повідомили ЕГ, що куратори підтримують зв'язок із своїми групами та надають всю необхідну інформацію (зустріч 2). Також вони отримують пояснення викладачів щодо змісту дисципліни, форм навчання на початку її викладання, а також має місце презентація вибіркового компонента ОП. Викладачі уважно слідкують за тим, аби зміст курсів, форми навчання відповідали запитам ринку праці, оскільки самі мають досвід практичної роботи і постійно радяться щодо змісту навчальної діяльності з профільними роботодавцями. Здобувачі підтвердили, що користуються сайтом ЗВО, НАУ та сторінкою випускової кафедри для ознайомлення з поточною офіційною інформацією та розкладом занять. Форма оцінювання, кількість та розподіл балів за поточним та підсумковим контролем з усіх дисциплін, а також критерії оцінювання знань студентів затверджуються в робочих програмах дисциплін і доводяться до відома студентів на першому навчальному занятті з кожної дисципліни.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Експертною групою встановлено, що поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відбувається шляхом залучення здобувачів до науково-дослідної роботи кафедри. Студенти мають можливість брати участь у науково-практичних конференціях, друкувати результати наукових досліджень у наукових збірниках. Імплементация дослідницького компонента в освітній процес відбувається при виконанні практичних і самостійних робіт, під час написання курсових та кваліфікаційних робіт. Кваліфікаційна робота магістра має бути оприлюднена до захисту на офіційному сайті випускової кафедри/ в репозитарії Науково-технічній бібліотеці Національного авіаційного університету, а до її захисту здобувач публікує тези з заявленої теми. Зокрема, факультетська студентська конференція «Молодь без кордонів» засвідчила рекордну кількість (120 тез по факультету) публікацій, як розповіла ЕГ заступник декана факультету з наукової та міжнародної роботи Василичина Н. М. Сприяє цьому процесу і співпраця НАУ з закордонних ЗВО (<http://surl.li/eislm>, <http://surl.li/kazak>, <http://surl.li/kxwxu>). Наукові дослідження і розробки НПП і здобувачі апробують під час науково-практичних конференцій («ABIA»-2023, «Політ. Сучасні проблеми науки» (<http://surl.li/lyxlw>), «Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики» (<http://surl.li/ejion>), «Актуальні проблеми соціальних комунікацій». Conferens_NAU_2023.pdf <http://surl.li/majyh>) Інституційно ця діяльність підкріплена функціонуванням Ради молодих вчених (<http://surl.li/majyr>), науковими гуртками. Науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти постійно публікують результати своїх наукових досягнень в монографіях та наукових фахових виданнях, що індексовані ум наукометричних баз країн Європи та світу.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін щороку. Оновлення ОП на основі наукових досягнень і сучасних практик У ЗВО регламентується нормативним документами з організації освітнього процесу. У НАУ затверджені Методичні рекомендації щодо щорічного перегляду освітньо-професійних програм (<http://surl.li/ahzry>). Процеси оновлення освітніх компонент насамперед регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ

(<http://surl.li/gqvm>), Положенням про освітні програми (<http://surl.li/aczsi>), На зустрічі з працівниками деканату (зустріч 6) Оновлення змісту компонентів освітньої програми здійснюється через взаємодію з потенційними роботодавцями та фахівцями баз практики. На основі проходження стажування науково-педагогічними працівниками і підвищення ними професійної компетентності відбувається оновлення змісту освітніх компонентів Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники формують зміст освітньої діяльності на основі наукових досягнень і сучасних практик, що підтверджується відповідними публікаціями, які були враховані під час оновлення курсів (зокрема, ОК2, ОК3, ОК4, ОК7, ОК8). Оновлення змісту ОК7, ОК8 та ОК9 відбулося внаслідок підвищення кваліфікації доц. Олена Мельникова-Курганова на освітній платформі Prometheus, Coursera, ОК4 по завершенню підвищення кваліфікації у Фонді «Демократичні ініціативи» Васильченка В.М. Ініціює зміну контенту освітнього компоненту викладач, обговорюють та затверджують оновлення змісту на кафедрі, враховуючи інтереси та потреби здобувачів вищої освіти.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності належить до пріоритетних стратегічних завдань ЗВО, що знаходить своє підтвердження і в реалізації ОП та декларується Стратегією розвитку НАУ (<http://surl.li/eojcs>), Стратегією інтернаціоналізації співробітництва в галузі освіти (<http://surl.li/sdjj>). Це стосується зокрема міжнародної мобільності, що здійснюється відповідно через співпрацю із зарубіжними ЗВО (<http://surl.li/dqsao>, <http://surl.li/eisqb>, <http://surl.li/sdjs>). І викладачі, і здобувачі мають можливість брати участь у грантових програмах HORIZON, ERASMUS+, FULLBRIGHT, MEVLANA (<http://surl.li/bgaog>, <http://surl.li/eisqh>, <http://surl.li/eisqp>). Таким правом скористалася здобувачка Зотенко Д. для стажування у Європейській організації публічного права (EPLO) (Афіни, Греція) (<http://surl.li/kxwxu>, <http://surl.li/kxwyi>). Більше прикладів під час зустрічі з ЕГ представники академічного персоналу (зустріч 2) не назвали. НПП теж беруть участь у зарубіжних наукових конференціях; проходять зарубіжні стажування (Мельникова-Курганова О.С. Університеті Пассау (Німеччина), публікують результати досліджень в зарубіжних журналах, (<http://surl.li/maknf>). у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science. НАУ веде активну міжнародну діяльність, перелік міжнародних партнерів: <http://surl.li/dqsao> Кафедра може долучатися по своєму профілю до кожного партнерського договору по співпраці, що підписаний між Університетом та іноземними ЗВО. У цьому експертів запевнив декан факультету Волошин Ю.О. (зустріч 1).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми й методи навчання за ОП орієнтовані на здобуття ґрунтовної практичної підготовки, формування розвинених прикладних навичок та вмій, що запотребовані стрімким у своєму розвитку ринком праці, з чим і пов'язується реалізація студентоцентричного підходу до організації освітньої діяльності. Здобувачам своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. НПП за даної ОП проходять стажування за кордоном, збільшується кількість публікацій у журналах, що індексуються у наукометричних базах. На ОП існує позитивна практика поєднання навчання і дослідження, здобувачі залучені до наукової діяльності, мають достатню кількість публікацій в наукових виданнях. Як позитивну практику ЕГ відзначено використання та наповнення корпоративного Google Classroom на платформі Google GSuite for Education.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ на основі проведеного аналізу рекомендує: 1) покращити передумови для участі НПП та студентів у програмах міжнародної академічної мобільності та виконанні міжнародних наукових проєктів. 2) урахувати галузевий та регіональні контексти у формах імплементації дослідницького компоненту; залучити роботодавців до розробки та реалізації програм наукових досліджень 3) розширити бази практик відповідно до специфіки вказаної спеціалізації та заявленої унікальності ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Експертна група встановила, що форми навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Експерти дійшли висновку, що освітня діяльність за цією програмою в цілому відповідає оцінці «В» за критерієм 4. Форми та методи навчання і викладання на ОП «Журналістика» є студентоцентрикованими, НПП використовують традиційні, інноваційні та інтерактивні практики, збалансовано поєднуючи лекції/консультації викладачів, занять в групі (семінари, дискусії тощо) та самостійну підготовку. ЕГ переконатися щодо активної науково-дослідної діяльності НПП та здобувачів у наукових конференціях та наукових гуртках, на основі якої оновлюється зміст ОК освітньої програми. НАУ, зокрема за програмою Erasmus+, забезпечує інтернаціоналізацію наукової і освітньої діяльності НПП і здобувачів освіти. Зауваження та недоліки не є суттєвими та їх можна виправити у стислі терміни.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регулюються Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<http://surl.li/grmf>) У робочих програмах до навчальних дисциплін (<http://surl.li/kxwou>) у пункті "Домашні завдання" детально описують теоретичні та практичні частини роботи, яку повинні виконати здобувачі. Регламентовані форми підсумкового контролю на ОП "Журналістика" – залік (диференційований залік), який визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання видів навчальної роботи (відповіді та виконання завдань на практичних заняттях, виконання та захист домашнього завдання (контрольної роботи), виконання творчої (науково-дослідної, реферативної) роботи, виконання модульної контрольної роботи, перевірка конспекту лекцій), зазначених у робочій програмі; та іспит, за який студент може отримати максимум 20 балів, які сумуються з балами, накопиченими за результатами виконання видів, навчальної роботи, зазначених у робочій програмі (максимум – 80). Інформацію щодо форми контролю та критеріїв оцінювання з кожної дисципліни міститься в робочих програмах та силабусах, які розташовані на сайті кафедри (<http://surl.li/kxwou>), в репозитарії (<https://er.nau.edu.ua/>) і на платформі Google Classroom та доводяться до відома здобувачів ОП на першому занятті. Викладачі Г. Христовін та М. Лашкіна зазначили, що зі студентами проводяться й консультації за визначеним графіком, під час занять, у месенджерах та соціальних мережах. На зустрічі здобувачі ОП підтвердили, що система оцінювання з кожної дисципліни зрозуміла і чітка та доводиться до їхнього відома в зазначені терміни. Більшість викладачів практикують систему вхідного та вихідного анкетування, яку запровадила О. Мельникова - Курганова, перейнявши досвід, який отримала під час участі в міжнародному проєкті «Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм». Проте ЕГ звернула увагу, що у разі відсутності на першому занятті та подальшим самостійним ознайомленням із робочими програмами здобувачів можуть зіткнутися із непорозумінням, адже у робочій програмі ОК7 "Публіцистика та галузева журналістика" в пункті 2.4 "Домашнє завдання" (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/59765>) зазначається завдання, яке не пов'язано із дисципліною та є ідентичним завданню (пункт 2.4) із робочої програми ОК3 "Методологія прикладних досліджень у сфері журналістики" (<http://surl.li/lqqrn>); також сторінки із таблицею тематичного плану із обсягом навчального навантаження ОК8 "Інформаційні війни" присутні не в повному вигляді. На зустрічі гарант ОП, О. Мельникова-Курганова, зауважила, що проблема пов'язана із технічними питаннями при скануванні документів та буде врегульована.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів вищої освіти за ОП «Журналістика» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/11/11/061-Zhurnalistyka.mahistr-994-08.11.2022.pdf>), проте на ОП кваліфікаційна робота має суто дослідницький характер, обмежуючи здобувачів у виборі типу роботи, адже згідно Стандарту кваліфікаційна робота "може бути двох типів – дослідницька (наукова) робота або практичний проєкт". Під час зустрічі здобувачка Б. М***** зазначила, що у зв'язку з тим, що на бакалавраті вони захищали роботи у вигляді практичного проєкту, то зараз вона задоволена типом кваліфікаційної роботи, проте у разі виникнення бажання писати роботу практичного характеру, вони можуть висловити цю пропозицію – і в майбутньому в ОП внесуть зміни.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів в Національному авіаційному університеті є доступними для всіх учасників освітнього процесу, адже знаходяться у відкритому доступі на офіційному веб-сайті університету (<http://surl.li/eisif>): Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<http://surl.li/gqvm>), Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю (<http://surl.li/grmf>), Положенням про атестацію випускників (<http://surl.li/bdvis>). Об'єктивність та неупередженість під час проведення контрольних заходів забезпечується можливістю бути "присутнім під час контрольного заходу науково-педагогічний працівника, який проводив практичні (семінарські) заняття або лабораторні роботи з цієї навчальної дисципліни" (пункт 2.18 Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю), можливістю оскаржити процедуру проведення та результатів підсумкового контролю шляхом подачі письмової апеляцією (пункти 2.32-2.34 Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю). Згідно з порядком ліквідації академічної заборгованості (пункт 3 Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю) процедура повторного проходження контрольних заходів відбувається у терміни встановлені наказом ректора, на ОП «Журналістика» ліквідація академічної заборгованості допускається винятково до початку наступного семестру. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ пересвідчилася, що від час контрольних заходів конфліктів інтересів не виникало, проте у разі потреби врегулювання конфлікту інтересів закладом пропонується звернутися до куратора групи, декана, ректора, Студентського самоврядування (<http://surl.li/agvdd>), відділу із питань запобігання та виявлення корупції (<http://surl.li/bfoik>) або надати інформацію анонімно через Скриньку довіри (<http://surl.li/bgakh>). Із планом дій у разі виникнення подібних ситуацій здобувачі ознайомлені, але незважаючи на те, що офіційних звернень ні в одну із зазначених інстанцій не було, результати моніторингу якості освіти (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>) свідчать, що 10% опитуваних стикалися з випадками некоректного оцінювання знань та/чи булінгом та/чи сексуальних домагань та/чи насилля зі сторони викладачів зі сторони викладачів, але звернень до адміністрації з цього приводу не робили.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Процедури дотримання академічної доброчесності на ОП регулюються Кодексом честі науково-педагогічного працівника та Кодексом честі студента Національного авіаційного університету (<http://surl.li/ajotn>); Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату (<http://surl.li/ajoud>); Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<http://surl.li/ajouf>); Порядком про виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (<http://surl.li/gqkuk>). Процедура перевірки академічних та наукових текстів учасників освітнього процесу відбувається за допомогою антиплагіатної інтернет-системи "Unicheck" і "Strikeplagiarism" (<http://surl.li/eszsk>). Перед ДЕК у встановлені Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<http://surl.li/ajouf>) терміни готові файли завершених кваліфікаційних робіт здобувачів подаються на перевірку відповідальній особі, результат перевірки у вигляді звітів передаються на випускову кафедру, де сформована Експертна рада приймає рішення щодо допуску роботи до захисту. У разі неприйняттого рівня унікальності робота до захисту не допускається, у разі низького – повертається здобувачеві на доопрацювання з умовою обов'язкової повторної перевірки; у разі задовільного – допускається до захисту після розгляду Експертної радою наявності в роботі всіх посилань на цитовані джерела. Високий рівень оригінальності твору допускається до захисту одразу. Згідно звіту про перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність ознак плагіату за 2022-2023 навчальний рік (<http://surl.li/lqwfe>) на кафедрі журналістики, на якій здійснюється освітній процес цієї ОП: з кваліфікаційні роботи здобувачів мають 21-40% запозичень та збігів (задовільним рівнем унікальності); та 54 – 0-20% (високий рівнем унікальності). Рівень унікальності кваліфікаційних робіт вище порівняно з попереднім роком, в якому наявні роботи із низьким рівнем унікальності (<http://surl.li/gsave>). Проректор з навчальної роботи А. Полухін підкреслив, що рішення кафедри щодо допуску робіт до захисту обов'язково передається до відділу моніторингу якості. Роботи зберігаються у репозиторії (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/9126>). Наукові, навчально-методичні доробки ННП проходять процедуру перевірки за відсотковою шкалою унікальності відповідно до певного виду видання. У разі порушення академічної доброчесності здобувачі та НПП несуть академічну відповідальності згідно до законодавства та діючих положень ЗВО (стаття 42 ЗУ «Про освіту», <http://surl.li/agvdh>). Академічна доброчесність популяризується на ОП під час кураторських годин, навчальний занять та регулярних тренінгів (вебінари викладачки ФМВ О. Рижко "Як під час навчання не втрапити в халепу з плагіатом", "Плагіат і наука", "Академічна доброчесність як стандарт поведінки і безумовна вимога часу" (<http://surl.li/luomi>, <http://surl.li/eistq>, <http://surl.li/kzvp1>). Порушення академічної доброчесності на ОП не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У Національному авіаційному університеті налагоджена система дії принципу академічної доброчесності через нормативну базу, регулярні вебінари, чітку процедуру перевірки робіт на запозичення за допомогою антиплагіатної інтернет-системи "Unicheck" і "Strikeplagiarism" та допуску робіт до захисту Експертною радою випускової кафедри.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Написання та публічний захист кваліфікаційних робіт винятково дослідницького (наукового) характеру не враховує можливість здобувачів вільно обирати тип кваліфікаційної роботи (згідно Стандарту вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/11/11/061-Zhurnalistyka.mahistr-994-08.11.2022.pdf>), що обмежує індивідуальну освітню траєкторію здобувачів, тим паче ОП «Журналістика» є освітньо-професійною. Тому рекомендуємо переглянути вимоги до кваліфікаційних робіт, враховуючи можливість здобувача обрати тип роботи як дослідницьку (наукову) роботу, так і практичний проект. 2. Сторінки деяких робочих програм або переплутані між собою, або відсутні. Рекомендуємо регулярно звіряти друковану зі сканованою версією документації факультету, яка розміщується на сайті.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП «Журналістика» відповідає вимогам критерію 5, а недолік щодо вибору здобувачів типу кваліфікаційної роботи можна усунути в короткі терміни. Проте вважаємо, що усунення недоліку сприятиме розвитку індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів та, за бажанням здобувачів, дозволить реалізувати практичне спрямування підготовки майбутніх фахівців на авіаційну галузь більшою мірою, ніж робота дослідницького характеру. Саме це допоможе підкреслити зазначену унікальність ОП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Навчальний процес на ОП «Журналістика» другого рівня вищої освіти забезпечують викладачі, академічна та/або професійна кваліфікація яких уможлиблює реалізацію цілей освітньої програми та її ПРН. Мельникова-Курганова О.С. – канд. н. із соц. ком., доц., гарант ОП, член НСЖУ, публіцист, авторка колонок на сайтах газети «День» (<https://day.kyiv.ua/profile/olena-melnykova-kurhanova>), detector.media (<https://detector.media/authors/452/>), zn.ua (<https://zn.ua/ukr/author/olena-melnykova>), divoche.media (<https://divoche.media/author/melnikovaolenaster/>), редакторка сайту ГО «Освітній центр комунікацій» (<https://www.goecc.pp.ua/>). Стаж – 15 р. Забезпечує ОК7 «Публіцистика та галузева документалістика», ОК8 «Інформаційні війни». Має 2 статті Web of Science, 4 фак. ст., монографії, посібники. Васильченко В.М. – канд. філол. н., доц., зав. каф., магістр журналістики, член НСПУ, автор колонки «Мовознавчі баяндраси в ELLE» на сайті міжнародного журналу «ELLE» (https://elle.ua/stilzhizni/blog_stil_zhizni/movoznavchi-balyandrasi-v-elle-usi-ibri-ihnoi-dushi/), автор youtube-блогу ekspertne (<https://www.youtube.com/@ekspertne7518>). Стаж – 28 р. Забезпечує ОК4 «Авторське право за галузевою тематикою». Має 4 фак. ст., моногр., посібн. Христокін Г.В. – докт. філос. н., проф., член редакц. колегії наук. фак. видань. Стаж – 26 р. Забезпечує ОК2 «Філософські проблеми наукового пізнання», ОК5 «Медіафілософія». Має 2 ст. Web of Science, 2 ст. Scopus, 6 фак. ст., моногр., посібн. Василишина Н.М. – докт. пед. н., проф., заступник декана. Стаж – 16 р. Читає ОК1 «Ділова іноземна мова». Має 6 ст. Web of Science, 9 фак. ст., моногр., посібн. Лашкіна М.Г. – канд. н. з держ. упр., доц. Стаж – 7 р. Забезпечує ОК3 «Методологія прикладних досліджень у сфері журналістики». Має 2 ст. Scopus, 6 фак. ст., моногр., посібн. Букіна Н.В. – канд. філол. н., на пос. доц. Стаж – 3 р. Читає ОК6 «Медіакритика». Має 2 ст. Web of Science, 3 фак. ст., посібн. Морозова О. – канд. н. із соц. ком., практик зі зв'язків з громадськістю. Викладає ВК «Репутаційний менеджмент» (сумісник). Таким чином, функціонування освітньої програми забезпечують два доктори наук, професори і п'ять кандидатів наук, доцентів. Їхня професійна діяльність та публікаційна активність дають їм можливість реалізувати освітні компоненти ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Критерії добору викладачів НАУ зафіксовані в Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП (<http://surl.li/dhbsp>). Конкурс оголошується ректором університету, про що видається наказ. Оголошення публікують на офіційному веб-сайті університету. Посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають освітній ступінь магістра. Якщо особа, яка подала заяву на участь у конкурсі, не відповідає вимогам, вона не допускається до участі в ньому, про що письмово повідомляється відділом кадрів ЗВО. Не дозволяється невмотивована відмова. Після розгляду Конкурсною комісією справ претендентів на посади науково-педагогічних працівників відбувається попереднє

обговорення їхніх кандидатур на засіданнях кафедр в присутності претендентів. Для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому попередньо прочитати пробні лекції, провести практичні заняття в присутності НПП кафедри. У висновку кафедри міститься така інформація: проходження претендентом підвищення кваліфікації чи стажування, кількість наукових публікацій, інші результати наукової діяльності, конкретизування методичної, організаційної, профорієнтаційної та виховної роботи, результати обговорення пробного заняття, результати опитування здобувачів вищої освіти (якщо працівник обирається не вперше). Претенденти повинні бути ознайомлені з висновками кафедри до засідання вченої ради факультету. Потім висновки кафедри та рекомендації вченої ради факультету Конкурсна комісія готує на розгляд Вченої ради університету. Конкурсний відбір викладачів на ОП проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, доброчесності, рівності прав, колегіальності, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості прийняття рішень, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад НПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Для координації цього сегменту освітньої діяльності у ЗВО функціонує Рада роботодавців НАУ (<http://surl.li/dikuw>), а на факультеті міжнародних відносин – Рада роботодавців ФМВ (<http://surl.li/eljw>). Об'єднання цих стейкхолдерів постійно поповнюється новими членами, що супроводжується укладанням угод про співпрацю (<http://surl.li/bdqcn>). Роботодавці беруть активну участь у перманентному процесі проектування, рецензування й перегляду ОП здебільшого на засіданнях кафедри журналістики (<http://surl.li/kqpgq>, <http://surl.li/kqpgy>). Вони залучаються до організації та реалізації освітнього процесу передовсім під час проведення практик (<http://surl.li/kxwou>). На зустрічі з експертною групою той факт, що здобувачі ВО - постійні і бажані гості в їхніх медіаорганізаціях, констатували запрошені роботодавці Скоблюк А.Р., керівниця відділу по роботі з відео департаменту інтернет-проектів SLMNews; Барбелюк С.Б., директорка Фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва; Кравченко С.І., редактор стрічки новин інтернет-видання «Тиждень.ua», топ-редактор Інтернет видання 112.UA, редактор інтернет-видання ELLE.UA, старший редактор журналу ELLE Україна; Карташева А.С., шеф-редакторка телеканалу для українців у Польщі UA24TV, сценаристка популярних українських телепроектів «Все буде добре», «Сніданок з 1+1», «Життя без обману», «Таємне життя матрешки» та ін.; Сорока І.О., ведуча телевізійного інформаційно-аналітичного проекту «Культура на часі, журналістка телеканалу «Суспільне. Культура»; Ковальов М.В., випусковий редактор інформаційного порталу про Україну і світ «Український інтерес». Бази стейкхолдерів використовуються також для підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (<http://surl.li/kqqrh>, <http://surl.li/bdqcn>, <http://surl.li/kqqrh>). Роботодавці задіяні й у науково-методичних семінарах, конференціях, де висловлюють свої думки з приводу актуальних проблем медіагалузі та – особливо – вимог сучасного ринку праці до випускників (<http://surl.li/kzwir>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіонали-практики, експерти галузі досить часто проводять для здобувачів гостей лекції, тренінги, воркшопи (<http://surl.li/kzwla> (<http://fmv.nau.edu.ua/category/news-zhurnalistiki>). Прикладом реального залучення цієї категорії спеціалістів до аудиторних занять слугує співпраця з Морозовою О., практиком зі зв'язків з громадськістю й одночасно кандидатом наук із соціальних комунікацій, яка викладає магістрантам вибірково дисципліну «Репутаційний менеджмент». Професіоналами-практиками є також гарант ОП канд. наук із соц. ком. Мельникова-Курганова О.С. і завідувач кафедри канд. філол. наук Васильченко В.М. Щодо залучення до аудиторних занять безпосередньо представників роботодавців, то адміністрація здійснювала такі спроби, про що розповідають самі роботодавці, наприклад Скоблюк А.Р., яка, з її слів, змушена була відмовитись від спокусливої пропозиції провести практичні заняття з онлайн-журналістики. Натомість роботодавець Ковальов М.В. розповів про свій восьмирічний досвід ракетомодельного спорту, яким він не проти поділитися зі здобувачами вищої освіти.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

З метою сприяння професійному розвитку викладачів у ЗВО введено в дію Положення про підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників (<http://surl.li/aguzs>), функціонує Центр підвищення кваліфікації (<http://surl.li/dgvvv>). Викладачам надається можливість проходити стажування шляхом міжнародних програм (<http://surl.li/czjzi>) завдяки діяльності Навчально-наукового інституту міжнародного співробітництва освіти НАУ. Їм відкрито безкоштовний доступ до курсів освітніх платформ Coursera і Prometheus (<http://surl.li/eitnp>). Налагоджено систему взаємовідвідування занять (<http://surl.li/kxxdz>, <http://surl.li/kxxed>). У цих непростих умовах сьогодення університет намагається усіляко заохочувати викладачів у їх бажанні взяти участь у наукових та науково-практичних конференціях різних рівнів, майстер-класах, семінарах, тренінгах, освітніх курсах (<http://surl.li/kqqrh>, <http://surl.li/kxwxu>). Так, проф. Христокін Г.В. отримав безоплатне підвищення кваліфікації.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Чинний Статут Університету (<http://surl.li/amepd>) регламентує систему стимулювання розвитку викладацької майстерності, передбачаючи матеріальні та моральні заохочення. Відповідні рекомендації щодо стимулювання професійної активності науково-педагогічних працівників знаходимо також в таких документах ЗВО: Положення про преміювання працівників НАУ (<http://surl.li/eiyeu>); Колективний договір (<http://surl.li/bfnpb>); Положення про порядок заохочення осіб, які працюють, навчаються в НАУ (<http://surl.li/eisut>); Порядок використання коштів, передбачених для надання матеріальної допомоги та заохочення (<http://surl.li/ehcdm>). Матеріальне стимулювання в розмірі 5 тисяч гривень отримують ті НПП, які одноосібно чи у співавторстві опублікували статтю у збірнику, що індексується в наукометричних базах Scopus або Web of Science. Матеріальні винагороди передбачені також за видання монографій і підручників (<http://surl.li/bdqix>), упровадження інноваційних інформаційних комплексів (<http://surl.li/bdqix>) тощо. Для заохочення співробітників, студентів, аспірантів та випускників за виняткові заслуги перед університетом запроваджено нагрудні знаки «За сумлінну працю» та «Ветеран Національного авіаційного університету», а також Почесна грамота за особливі заслуги перед НАУ, відзнака університету «Подяка ректора», Грамота та Лист подяки НАУ. ЗВО присвоює звання «Почесний доктор Національного авіаційного університету» видатним ученим, державним і громадським діячам (<http://surl.li/kxxdo>). Доц. Лашкіна М.Г., проф. Христокін Г.В. отримали премії за публікації в Scopus, доц. Васильченко В.М. грамоту декана, доц. Лашкіна М.Г. грамоту МОН України.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Викладачі ОП мають значну публікаційну активність. 2. НАУ має розгалужену систему сприяння професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими, зокрема й закордонними, організаціями, що підтримано солідною нормотворчою базою ЗВО. У системі стимулювання розвитку викладацької майстерності особливе значення має винагорода за публікацію в наукометричних базах Scopus або Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Зважаючи на те, що освітня програма практикоорієнтована, професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців повинні активніше долучатись до аудиторних занять, ніж ми це бачимо на ОП «Журналістика» другого рівня вищої освіти НАУ. Рекомендуємо групі забезпечення ОП до початку 2024-2025 н.р. збільшити кількість професіоналів-практиків для проведення аудиторних занять. 2. В університеті досить розвинена система морального та матеріального стимулювання. Тим більший подив викликає той факт, що нелегка праця гаранта ніяк не підтримується. Тому рекомендуємо керівництву НАУ ознайомитись з досвідом аналогічних ОП щодо цього питання, щось із того, що стосується заохочення діяльності гаранта, запозичити до початку другого семестру 2023-2024 н.р.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма відповідає Критерію 6 за практично всіма підкритеріями: за академічною та/або професійною кваліфікацією викладачів, кожен з яких має необхідні публікації для забезпечення ОК і систематично підвищує свій професійний рівень; за прозорістю процедур конкурсного добору НПП; за залученням роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, одна з яких проводить аудиторні заняття; за рівнем сприяння професійному розвитку викладачів та стимулювання розвитку викладацької майстерності. Рекомендації експертів стосуються збільшення кількості професіоналів-практиків для безпосереднього викладання студентам та стимулювання діяльності гаранта ОП. Отож за підкритерієм 1 констатуємо повну відповідність вимогам критерію 6; за підкритерієм 2 повна відповідність; за підкритерієм 3 повна відповідність; за підкритерієм 4 є відповідність, але її треба посилити шляхом збільшення кількості залучених до аудиторних занять спеціалістів галузі; за підкритерієм 5 повна відповідність; за підкритерієм 6 відповідність, за винятком стимулювання діяльності гаранта, яке рекомендуємо здійснити. Тому за критерієм 6 освітня програма відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Національний авіаційний університет має достатню матеріальну базу: корпуси (<http://surl.li/ejkrm>), студентське містечко із 12-а гуртожитками (<http://surl.li/lrfgl>), редакційно-видавничий відділ (<http://surl.li/lrffp>), центри харчування у вигляді кафе, їдальні та буфетів, (<http://surl.li/lrfif>, <http://surl.li/fuwmt>), авіаційний медичний центр (<http://surl.li/bfntb>, <http://medcenter.nau.edu.ua/>), центр культури і мистецтв (<http://surl.li/bfnwk>, <http://ckm.nau.edu.ua/>), триповерхневу науково-технічну бібліотеку (<http://surl.li/ejkrt>, <https://www.lib.nau.edu.ua/>) із репозитарієм (<https://er.nau.edu.ua>), комп'ютерним класом та читальними залами. Під час зустрічі проректор з навчальної роботи А. Полухін зазначив, що на випадок відсутності електроенергії університетом закуплено 6 потужних електрогенераторів та 2 комплекти системи Starlink, які дозволять продовжити навчальний процес. Директорка науково-технічної бібліотеки В. Вахнован зауважила, що студенти та викладачі мають можливість безкоштовно перевіряти свої праці у антиплагіатної інтернет-системах "Unicheck" і "Strikeplagiarism" (<http://surl.li/eszsk>), викладачі мають безоплатний доступ до ресурсів Springerдо, Research4Life, ScienceDirect, наукометричних баз Scopus та Web of Science. Репозитарій бібліотеки є відкритим, нараховує 435 праць кафедри журналістики, зокрема кваліфікаційні роботи, матеріали конференцій, наукові статті та навчально-методичні комплекси у вигляді робочих програм (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/9126>). Серед навчально-методичного забезпечення ОП в бібліотеці можна побачити колективну монографію "Актуальні проблеми масмедіа" 2023 року (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/60775>, https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=664524015708148&id=100064516676478&ref=embed_post) та монографію О. Мельникової-Курганової "Особливості дисидентських комунікацій в Україні 1960 – початку 1990 рр." 2020 року (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/60459>). Проте авторські навчально-методичне забезпечення (методичні рекомендації, посібники, підручники тощо) з дисциплін не розташовані у відкритому доступі, але завантажуються до Google Classroom. Досягнення цілей, завдань, ПРН ОП "Журналістика" забезпечено спеціалізованими кабінетами з мультимедійним комплексом (ноутбук, проектор, екран настінний), лінгафонним кабінетом, обладнаним комп'ютером Intel(R) Celeron(R) CPU E1200, мультимедійним проектор EPSON EB-X31; моніторами SAMSUNG для студентів. Кабінети забезпечені доступом до мережі інтернет та сервісом під ліцензією Google GSuite for Education. Також на ОП функціонує навчально-наукова лабораторія телерадіожурналістики, яку здобувачі використовують для виготовлення контенту для Youtube-каналу факультету "Медіакрила", проекту "Чергова редакція" та для співпраці з Центром медіакомунікацій університету.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що учасники освітнього процесу мають безоплатний з локальної мережі НАУ доступ до ресурсів Springer, наукометричних баз Scopus та Web of Science, які оптимізовані для мобільних пристроїв (<https://www.lib.nau.edu.ua/news.php?id=27>) та безкоштовну перевірку кваліфікаційної роботи або навчально-методичного та наукового доробку. Учасники освітнього процесу мають доступ до ресурсів бібліотеки та у разі необхідності можуть отримувати дистанційні послуги (<http://surl.li/lddpm>). Також здобувачі та ННП мають доступ до відділу бібліотеки, в їхньому корпусі, де зберігається література усіх спеціальностей факультету. Викладачка М. Лашкіна зазначила, що вони мають вільний та безкоштовний доступ до курсів для використання інтернет-технологій, зокрема Google GSuite for Education, які організують кафедра комп'ютерних інформаційних технологій. ННП використовують усі здобуті навички, аби навчати здобувачів-журналістів створювати візуалізацію та діаграми на основі проведеного контент-аналізу. О.Мельникова-Курганова та М. Лашкіна пройшли онлайн курс "Гейміфікація в освіті: з чого почати" від Journalism Teachers` Academy та розробляють ігри для своїх дисциплін. ОП має налагодження зв'язків та укладання угод про співпрацю з підприємствами, установами організаціями як з базами практик (<http://surl.li/lrhjv>). Наявне поєднання навчальної та наукової роботи здобувачів ОП в 9-и наукових гуртках, створених на базі кафедри. Наприклад, здобувач А. К**** завдяки участі у гуртку визначився із напрямом роботи кваліфікаційної роботи. Здобувачі мають можливість взяти участь у наукових конференціях всеукраїнського та міжнародного рівнів, які пропонує навчальний заклад. Також на ОП проводяться гостьові лекції та майстер-класи від фахівців за спеціальністю (<http://surl.li/lxfao>, <http://surl.li/kxxdg>, <http://surl.li/lxfcp> тощо). Представниця ради роботодавців факультету, медіаекспертка, членкиня правління Національної асоціації медіа, членкиня Комісії з журналістської етики Т. Лебедева зауважила, що частно організовує онлайн-дискусії із зірковими представниками медіа, до яких долучаються студенти ОП, іноді викладачі із групою долучаються до заходу під час пари, якщо тема заняття співпадає з темою дискусії.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Питання безпеки для життя та здоров'я здобувачів ОП регулюються Статутом НАУ (<http://surl.li/amepd>), Положенням про цивільний захист Національного авіаційного університету (<http://surl.li/lxjlu>), Інструкцією про заходи пожежної безпеки Національного авіаційного університету (<http://surl.li/lxjme>) та алгоритмом дій за сигналом цивільного захисту "Повітряна тривога" (https://nau.edu.ua/site/variables/news/2023/8/310_од.pdf). Куратори академічних груп проводять інструктажі з питань безпеки життєдіяльності. Ознайомлення учасників освітнього процесу із правилами безпеки життєдіяльності, зокрема і під час повітряних тривог, фіксуються в журналах про проведення інструктажів,

які зберігаються на факультетах та в гуртожитках. Учасникам освітнього процесу надаються медичні послуги та діагностика на базі Медичного центру НАУ (<http://surl.li/bfntb>), сектором психологопедагогічної роботи надається допомога в адаптації здобувачі (<http://surl.li/eimtl>). У разі виникнення питань зі сфері безпеки, фактів зловживань, корупційні прояви та інших конфліктних ситуації учасники освітнього процесу та усі небайдужі мають можливість скористатися "Електронною скринькою довіри" (<http://surl.li/bgakh>), зокрема анонімно. Під час дистанційного ознайомлення з матеріально-технічною базою, ЕГ пересвідчилася, що в корпусах наявні вогнегасники, пожежні щити та рукави, плани евакуації, а сховище знаходиться біля входу в корпус, де здійснюється навчання здобувачів ОП. Наразі освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я, заклад реагує на звернення здобувачів у разі виникнення питань: сховище біля гуртожитку, яке знаходилося в аварійному стані, приведено до ладу (за допомогою співпраці студентського самоврядування та відділу цивільного захисту, пожежної та екологічної безпеки), питання із бракуючою кількістю вогнегасників врегульовано. У 3/12 гуртожитків уже встановлена адресна автоматична система пожежна сигналізації. Начальник відділу цивільного захисту, пожежної та екологічної безпеки зазначив, що у 2023 році на пожежну та техногенну безпеку було виділено 4 млн грн, та до кінця року ще виділять 1,5 млн грн, тому потреби безпеки для життя та здоров'я поступово задовольняються. Також в НАУ активно здійснюється психологічна підтримка: начальник відділу по роботі зі студентами зазначила, що у зв'язку з воєнним станом в країні серед учасників освітнього процесу з'явився попит на послуги психологічної служби університету: наразі, окрім персональних консультацій, психологом сектору психолого-педагогічної роботи проводиться два рази на місяць вебінари задля підтримки психологічного здоров'я.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Комунікація зі здобувачами ОП відбувається за принципом ланцюжкової системи "кафедра-факультет-університет". ННП під час навчального процесу через роз'яснення контрольних заходів, критеріїв оцінювання консультують та інформуються здобувачів ОП ще з першого заняття. Також ННП надають консультації за визначеним графіком, у месенджерах та соціальних мережах. Деканат і кафедра знайомлять здобувачів з графіком навчального процесу, графіком консультацій викладачів, розкладом занять та екзаменів, оприлюднюючи інформацію на сайті факультеті в розділі "Студенту" (<http://surl.li/eixub>). За потреби проводяться окремі консультації для здобувачів, які мають нефахову освіту бакалаврського рівня, зокрема користується додатковими консультаціями здобувач О. Л*****. У цьому ж розділі здобувачі можуть ознайомитися із представниками студентської ради факультету, їхніми контактами та діяльністю ради (<http://fmv.nau.edu.ua/en/student/student-council/>), з правилами призначення стипендії та рейтинговими списками (<http://fmv.nau.edu.ua/en/student/scholarship-commission/>), ознайомитися із процедурою формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої (Положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті та каталог навчальних дисциплін вільного вибору (<http://fmv.nau.edu.ua/en/student/individual-educational-trajectory/>). Актуальна інформація оприлюднюється й на сторінках факультету у соціальних мережах (<http://surl.li/elmvd>, <http://surl.li/elmuz>, <https://www.facebook.com/profile.php?id=100064516676478>, https://www.instagram.com/journalists_of_nau_21/). Також консультативну та соціальну підтримку надають представники студентського самоврядування та Первинної профспілкової організації студентів, аспірантів та докторантів, реагуючи на соціально-правові запити щодо надання індивідуального графіка навчання, стипендіальної підтримки для пільгової категорії, поселення та проживання в гуртожитках, вирішення конфліктних ситуацій, організації культурно-масових заходів у співпраці з відділом по роботі зі студентами. Заходи організуються як на загальноуніверситетському та і на факультетському рівнях. У минулому семестрі студенти ОП ініціювали організацію студентського кінофестивалю короткометражного кіно "ПОЗА МЕЖАМИ" (<http://surl.li/lxxaj>). Також на факультеті діє власний молодіжний театр арт-студія «Склянка води» (<http://surl.li/lxylz>, <https://www.facebook.com/sklyankavody/photos>, https://www.instagram.com/sklyanka_vody/), в якій здобувачі беруть активну участь.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Права на освіту особами з особливими освітніми потребами регулюються Концепцією організації інклюзивного навчання в Національному авіаційному університеті (<http://surl.li/dmxvs>), положенням про порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (<http://surl.li/amerd>), розпорядження "Про закріплення аудиторій для осіб з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу" (<http://surl.li/dmxvw>), Планом графіку виконання щодо організації безбар'єрного доступу до будівель та приміщень в НАУ (<http://surl.li/amerk>, <http://surl.li/eittf>). Заклад здійснює оцінку відповідності стану будівель та споруд університету вимогам безбар'єрного простору маломобільних груп населення (<http://surl.li/bfogu>, <http://surl.li/dmxvy>). Наразі особи з особливими освітніми потребами на ОП «Журналістика» не навчаються, проте проректор з навчальної роботи А. Полухін зауважив, що на факультеті є НПП, який пересувається візком, і його права в закладі не обмежуються, в чому переконалася ЕГ під час дистанційного ознайомлення з матеріально-технічною базою: усі корпуси мають пандуси (укриття також облаштовано пандусом), 4 широкі ліфти, корпусами розміщені вказівники для осіб з інвалідністю та порушенням зору (незрячих), для останніх вказівники мають надписи шрифтом Брайля. Також запущені в експлуатацію санвузли для маломобільних груп населення. Також при вході в корпус поряд з пандусом розташована кнопка виклику, при натисканні на яку, прийде особа, відповідальна за супровід, та допоможе зайти до корпусу. Згідно розпорядженню "Про закріплення аудиторій для осіб з

особливими освітніми потребами під час освітнього процесу" (<http://surl.li/dmxvw>) для групи, де навчаються/викладають особи з особливими освітніми потребами, закріплюється аудиторія на першому поверсі.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО реалізується відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<http://surl.li/eisxp>), Антикорупційної програми НАУ (<http://surl.li/bfoik>), Положення про Комісію з оцінки корупційних ризиків НАУ для розгляду заяв про виявлені корупційні правопорушення (<http://surl.li/anhct>), Положення про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в НАУ (<http://surl.li/bdviq>), Положенням про організацію внутрішньої службової перевірки (<http://surl.li/bdvif>), Положенням про комісію з правопорушень НАУ (<http://surl.li/eixul>). У разі отримання заяви на ім'я ректора щодо факту сексуальних домагань, булінгу, дискримінації, корупції та інших конфліктів Комісія НАУ проводить розслідування випадків із залученням учасників конфлікту та за результатами розслідування приймає відповідне рішення (яке документується) та вживає необхідних заходів, згідно із законодавством, а сектором психолого-педагогічної роботи відділу по роботі зі студентами надають підтримку постраждалій стороні. Первинною інстанцією для вирішення конфліктних ситуацій серед здобувачів є куратор групи, завідувач кафедри, декан факультету або представники студентського самоврядування, що підтвердили здобувачі ОП під час зустрічі. Во голови студентського самоврядування факультету повідомила, що найчастіше здобувачі звертаються з питань соціальної та правової безпеки, зазвичай звертаються внутрішньо переміщені особи, особи, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, за кордоном з метою отримання індивідуального графіка навчання. Проте два роки тому із не анонімною скаргою звернулася здобувачка ОП "Журналістика" щодо поведінки викладача, який не дотримуються субординації у відносинах "викладач-студент", – у результаті розслідування конфлікту викладача звільнили. Учасники освітнього процесу мають право отримати консультацію з питань вирішення конфліктних ситуацій в юридичному відділі (<http://surl.li/ejpref>), відділі по роботі із студентами (<http://surl.li/eittx>), секторі психолого-педагогічної роботи (<http://surl.li/eimtl>), органах студентського самоврядування (<http://surl.li/agvdd>) та профспілковій організації студентів і аспірантів (<http://surl.li/bfnzv>). Начальник відділу по роботі зі студентами О. Пономаренко зазначила, що найчастіше звертаються до психологічної служби із станом тривожності та стресу на фоні війни та особистими конфліктами. У разі звернення психолог працює індивідуально, за потреби анонімно через скриньку довіри (<http://surl.li/bgakh>). Зареєстрованих випадків конфліктних ситуацій на ОП не зафіксовано, проте результати моніторингу якості освіти (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/otsinyuvannya-rezultativ-yakosti-navchannya/>) свідчать, що 10% опитуваних стикалися з випадками некоректного оцінювання знань і булінгом та/чи сексуальних домагань та/чи насилля зі сторони викладачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Територія НАУ та корпус, в якому навчаються здобувачі ОП «Журналістика» мають належний універсальний дизайн, який забезпечує права осіб з особливими освітніми потребами. 2. Здобувачі ОП знають свої права та обов'язки, а ЗВО реагує на запити і конфліктні ситуації та врюлює їх.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендуємо вжити додаткових заходів на тему замовчування здобувачами ОП випадків некоректного оцінювання знань і/чи булінгом та/чи сексуальних домагань та/чи насилля зі сторони викладачів (про що свідчить результати моніторингу якості освіти), адже ЗВО може відреагувати на проблему, лише після офіційного звернення.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Результати аналізу документації та інтерв'ювання учасників освітнього процесу на ОП «Журналістика» щодо освітнього середовища та матеріальних ресурсів свідчить, що недоліки є несуттєвими, проте вказана рекомендація

допоможе покращити комунікації зі здобувачами та реагувати на ситуації, про які студенти вже не будуть замовчувати.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ пересвідчилася, що ЗВО зокрема послідовно дотримується визначених ним процедур створення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. У ЗВО достатньо чіткі правила, що регламентують ці процеси. Нормативно-правовим підґрунтям для них є насамперед Стратегія розвитку Національного авіаційного університету до 2030 року (<http://surl.li/macvr>), Положення про освітні програми НАУ (<http://surl.li/aczsi>), Положення про гарантія освітньої програми (<http://surl.li/grnky>), Положення про Раду з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти НАУ <http://surl.li/ajpeu>), Накази ректора №185/од від 25.04.19 (<http://surl.li/grnma>) та №246/од від 29.04.2021 (<http://surl.li/grnmj>) тощо. Інформація про процедуру моніторингу освітньо-професійних програм є на сайті НАУ (<http://surl.li/aczsi>). Перегляд ОП відбувається щорічно (<http://surl.li/agvar>), зокрема із врахуванням результатів моніторингу <http://surl.li/agvaw> побажань та пропозицій здобувачів вищої освіти. Представники студентського самоврядування теж впливають на погодження навчальних планів та освітніх програм. НАУ систематично проводить опитування здобувачів вищої освіти та публікує результати на своєму сайті <http://surl.li/madif>, <http://fmv.nau.edu.ua/> В ОП у 2023 р. були внесені зміни з урахуванням затвердження Стандарту вищої освіти зі спеціальності 061 «Журналістика» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<http://surl.li/madko>), у цій редакції ОП вже було відображено зауваження здобувачів ВО, випускників спеціальності, академічної спільноти та роботодавців. Їхні рекомендації розглядали на розширених засіданнях кафебри, про що свідчать відповідні протоколи (<http://surl.li/kxxin/>, <http://surl.li/kxxis/>). Внаслідок такого опитування збільшили в ОП практико-орієнтовану складову. Було введено ОК4 «Авторське право за галузевою тематикою» та ОК «Публіцистика та галузева документалістика», переглянуто тематики робочих програм дисциплін, курсових робіт, проєктів, завдань до практичної підготовки, оновлено рекомендовані інформаційні джерела. Затверджено ОП наказом ректора від 07.04.2023 №133/од.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час спілкування із студентами встановлено, що обговорення пропозицій щодо удосконалення змісту ОП відбувались. Це здебільшого було у форматі онлайн -опитувань (<http://surl.li/agvaw>, <http://surl.li/bdnek>) та присутності під час обговорень на засіданні кафедр (протоколи засідань кафедри додатково надані на запит ЕГ).та вчених рад, про свій досвід залученості до таких обговорень експертам повідомила здобувачка Макалюк Б.С. Є практика публічного обговорення ОП на сайті НАУ (<http://surl.li/agvar>), проте як з'ясували експерти під час зустрічі зі здобувачами (зустріч 3) вони не використовують цієї можливості долучитися до обговорення програм. У ЗВО є години корпоративної культури, де здобувачі можуть висловити побажання щодо змісту ОК, проте здобувачі цієї опції під час розмови з експертами теж не згадували. Здобувачі залучені до перегляду ОП через органи студентського самоврядування, яке зобов'язане аналізувати та узагальнювати зауваження та пропозиції щодо організації освітнього процесу і звертатися до адміністрації з пропозиціями щодо їх вирішення (<http://surl.li/madoq>). Здобувачі частіше долучаються до перегляду ОП як представники органів студентського самоврядування, свою участь експертам підтвердили Макалюк Б.С. та Лич А. Ю. Магістри були у складі робочої групи з розроблення ОП, у складі Комісії з якості факультету, Вченої ради факультету, Ради з якості НАУ, Вченої ради НАУ. Окремі викладачі в рамках дисциплін, що викладають та ЗВО організують періодичні студентські опитування щодо якості викладання навчальних дисциплін, проте на запитання, за якою методологією розробляють ці анкети, експерти відповіді у представників НПП і структур НАУ не отримали. На проведеній експертною комісією зустрічі із представниками студентського самоврядування (Зустріч 4) з'ясовано, що зворотній зв'язок від студентів є, при потребі вони звертаються до адміністрації з пропозиціями щодо вирішення запитів магістрів, проте конкретних прикладів не озвучили.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Представники роботодавців залучаються до рецензування освітньої програми. Взаємодія із роботодавцями є постійною, про що свідчить і публічне обговорення ОП (<http://surl.li/kpqqg>). У ЗВО функціонують консультативно-дорадчі органи, що сприяє покращенню освітніх послуг: Рада роботодавців НАУ (<http://surl.li/dikuw>) та Рада роботодавців факультету (<http://surl.li/eljwq>), представники роботодавців є членами робочої групи з розробки ОП. Гарант ОП представила відгуки – рецензії роботодавців як одну із форм із залучення до моніторингу ОП. Під час зустрічі експертної комісії з роботодавцями, вони наголосили на власній участі у процедурах формування та перегляду освітньої програми, надавши позитивні оцінки ОП та здобувачам, що проходили у них практику в межах ОП. Для ЕГ думки роботодавців під час спілкування з ЕГ лише підтвердили їхні ж рецензії-відгуки щодо ОП,

зокрема Лебедєвої Т. Я. (медіаекспертка, членкиня правління Національної асоціації медіа, членкиня Комісії і журналістської етики), А. Карташевої А. С. (шеф-редакторка телеканалу для українців у Польщі UA24.TV), Кравченко С. І. (старша редакторка журналу ELLE Україна), директорка фонду "Демократичні ініціативи" ім. Ілька Кучеріва Барбелюк С. Б. (директорка фонду "Демократичні ініціативи" ім. Ілька Кучеріва), Скоблюк А. Р. (керівниця відділу по роботі з відео департаменту інтернет-проектів Starlight Media News). За результатами консультування зі стейкхолдерами в ОП редакції 2023 року та відповідних навчальних планах атестація відбувається у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи згідно зі Стандартом вищої освіти; оновлено перелік вибіркового компонентів; переглянуто зміст окремих ОК з урахуванням специфіки авіаційної галузі; внесені зміни в тематику курсових робіт. Пропозиції щодо оновлення ОП збираються шляхом отримання від останніх відгуків щодо проходження практики, а також пропозиції висловлюють переважно усно, зокрема в ході телефонного спілкування чи ж особистих обговорень між викладачами та роботодавцями. І як пересвідчилась ЕГ, цей спосіб комунікації, використовують найчастіше, зокрема, завідувач кафедри Васильченко В. М., який має приятельські стосунки з роботодавцями – часто випускниками цієї ОП. (зустріч 5). На думку ЕГ, цей процес у частині обговорень ОП варто було б формалізувати.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Як пересвідчилась ЕГ (зустріч 8), випускники (Баюрко Н.М. (2018 рік випуску), Реготун Д. С. (2021 рік випуску), Гаранжа А.О. (2022 рік випуску), Голоско С. О. (2022 рік випуску) підтримують ініціативи університету, проводять зустрічі зі студентами, беруть участь в організації проходження практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Учасники зустрічі у спілкуванні з експертами навели конкретні приклади такої співпраці. Про траєкторії працевлаштування випускників централізовано збирають інформацію структурні підрозділи ЗВО через анкетування випускників (<http://surl.li/bdnek>); пошук інформації про вакансії (<http://surl.li/ejpdps>); організацію зустрічей з роботодавцями, консультацій щодо вимог компанії-працедавця (<http://surl.li/ejpdfp>). Моніторинг професійних досягнень випускників здійснюється через соцмережі, проте на сторінці кафедри ЕГ не знайшла дописів про них, та їхні кар'єрні траєкторії. А саме цей ресурс, як і ресурси Центру медіакомунікацій можна було б використовувати для популяризації випускників ОП. ЕГ рекомендувала започаткувати у наявних у ЗВО м едіа ресурсах започаткувати рубрики про історії успіху. І хоча це трудозатратний та трудомісткий процес варто кафедрі, не лише підтримувати контакти на рівні симпатій між НПП і випускниками, а систематизувати та формалізувати цей процес, збираючи інформацію щодо кар'єрного росту випускників освітніх програм проводиться шляхом їх опитування.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У звіті про самооцінювання група забезпечення ОП інформує ЕГ про незначні зауваження, які їм вдалося до 12.09.2023 р. усунути. Йдеться зокрема, про неналежним чином оформлений план роботи кафедри; реєстр документів та форм, документів; планування своєї діяльності, зокрема й у частині міжнародної діяльності кафедри. ЕГ при аналізі документів, доступних на сайті на наданих додатково на вимогу, переконалась, що невідповідностей немає. Система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на недоліки в ОП, якщо такі є. Щорічний моніторинг ОП на кафедрі журналістики факультету міжнародних відносин, анкетування щодо якості ОП дозволяють удосконалювати освітню діяльність з реалізації ОП. Реагують на виявлені недоліки в реалізації ОП відділи ліцензування та акредитації й відділ моніторингу якості вищої освіти НАУ, керуючись зокрема і Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ (<http://surl.li/anhfl>). На недоліки ОП також реагує Рада з якості (Положення про Раду з якості <http://surl.li/ajpeu>, Склад Ради з якості, наказ <http://surl.li/dnele>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітньо-професійна програма «Журналістика» (спеціальність 061 «Журналістика» другого (магістерського) рівня вищої освіти акредитується вперше. ОП була вдосконалена групою забезпечення та НПП кафедри у кількох редакціях, про що свідчать протоколи кафедри №5 від 13.03.23, Вченої ради ФМВ №2 від 15.03.23.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Представники академічної спільноти залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП як: члени Вчених рад факультетів, Вченої ради НАУ, Науково-методичної ради, Комісії з якості факультетів, Ради з якості НАУ тощо (<http://surl.li/brlqcq>). Відповідно до Положення про систему забезпечення якості ВО та освітньої діяльності НАУ

(<http://surl.li/anbfl>): діє п'ятирівнева система розподілу відповідальності за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти: здобувачі вищої освіти - група забезпечення якості викладацького складу при безпосередньому керівництві гаранта ОП та завідувача кафедри - факультет під керівництвом декана - структурні підрозділи НАУ, у тому числі відділ моніторингу якості вищої освіти, Рада з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти НАУ - Наглядова рада, Вчена Рада, ректор. У НАУ впроваджена система управління щодо надання якісних освітніх послуг (наукової та науково-технічної діяльності), яка побудована не лише на вимогах українського законодавства, але й у відповідності до міжнародного стандарту ISO 9001-2015, про аудит щодо якого експертам під час зустрічі розповів проректор з навчальної роботи Полухін А. В. (зустріч 1). Експертна група пересвідчилась, що студенти беруть участь в опитуванні зокрема щодо якості викладання навчальних дисциплін ОП (зустріч 3). Результати опитувань є на сайті ЗВО. Експерти констатують високий рівень комунікацій між студентами, адміністрацією та НПП кафедри., реагування та зворотного зв'язку. Позитивною практикою такої комунікації є мобільний додаток у декана факультету міжнародних відносин Волошина Ю.О., завдяки якому він отримує інформацію безпосередньо від кожного здобувача вищої освіти. Що було продемонстровано експертам під час резервної зустрічі.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО є сформована культура якості освіти. Функціонує відділ моніторингу якості вищої освіти, у відкритому доступі є нормативні документи щодо моніторингу та забезпечення якості освіти, існують чіткі процедури щодо розроблення та оновлення освітньої програми. НАУ та його підрозділи демонструють дієву систему внутрішнього забезпечення якості ОП через відповідні нормативні документи та системну комунікацію зі стейкхолдерами. Здобувачі та роботодавці беруть участь у перегляді освітньої програми та інших процедурах забезпечення її якості як партнери. ЗВО підтвердили розуміння того, що співпраця із роботодавцями повинна носити системний постійний характер. Пропозиції органів студентського самоврядування в освітньому процесі враховують. Регулярно використовується онлайн-анкетування здобувачів ОП, з оприлюдненням його результатів. Будь-які виявлені через опитування проблеми обговорюють на засіданні кафедри, про що зазначено у наданих ЕГ протоколах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ рекомендує частіше залучати до перегляду освітньої програми стейкхолдерів з авіаційної галузі, оскільки саме так розглядає унікальність ОП і група забезпечення і НПП. Моніторинг ОП роботодавцями та випускниками кафедри мав би бути системним, з урахуванням їхнього досвіду, пропозицій та рекомендацій. Стейкхолдери (і здобувачі, і роботодавці) не завжди під час зустрічі з експертами демонстрували розуміння, що таке ОП, її важливість для підготовки здобувачів вищої освіти. Тому рекомендуємо не обмежуватися у спілкуванні з ними лише збиранням пропозицій та відгуків щодо зміни ОК освітньої програми, а зробити регулярні анкетування стейкхолдерів щодо якості ОП, програмних результатів навчання. З роботодавцями доцільно це було б робити після проходження студентами практик та змінювати ОП відповідно до їх пропозицій. Систематизувати інформацію та формалізувати процес збору інформації щодо кар'єрного росту випускників освітніх програм, використовуючи опитування і популяризувати випускників через соцмережі на наявні в ЗВО медіа ресурси.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 8-го критерію. В цілому внутрішнє забезпечення якості освітньої програми відповідає встановленим вимогам, а виявлені недоліки можуть бути усуненими у стислі терміни. Зокрема, щодо підкритерію 8.3 (проведення анкетування роботодавців для покращення комунікації з ними та вдосконалення змісту ОП) та підкритерію 8.4 (моніторингу кар'єрного шляху випускників ОП). Експертна група вважає, що реалізація ОП «Журналістика» другого (магістерського) рівня вищої освіти у НАУ загалом за Критерієм 8 відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої

програми.

ЕГ пересвідчилася, що в Національному авіаційному університеті визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Усі документи розміщені у відкритому доступі на веб-сайті ЗВО в розділах "Про університет", "Положення", "Правила внутрішнього розпорядку" (<http://surl.li/ehbav>, <http://surl.li/eisif>, <http://surl.li/eisxp>): Статут НАУ (<http://surl.li/amepd>); Колективний договір НАУ (<http://surl.li/bfnpb>); Зміни та доповнення до колективного договору (<http://surl.li/fqoww>); Правила внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/eisxp>); Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/gqvm>); Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<http://surl.li/grmf>); Положення про виявлення та запобігання академічному плагиату (<http://surl.li/ajoud>); Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (<http://surl.li/eiste>); Положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти (<http://surl.li/dhbog>); Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти та/або інформальної освіти (<http://surl.li/eisdj>); Тимчасове положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету (<http://surl.li/grmp>); Положення про атестацію випускників (<http://surl.li/dqami>); Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/sdhy>); Положення про індивідуальний навчальний план студента (<http://surl.li/bdngn>); Положення про гаранта ОП (<http://surl.li/eiswx>), договір про надання освітньої послуги, контракти з НПП, посадові інструкції тощо. Під час зустрічей ЕГ переконалася, що всі учасники освітнього процесу добре розуміють свої права і обов'язки та дотримуються їх, а випадків порушення їх прав не зафіксовано.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Питання розроблення та затвердження освітніх програм регулюється Положенням про освітні програми Національного авіаційного університету (<http://surl.li/aczsi>), що розміщено на офіційному сайті ЗВО у розділі "Положення" (<http://surl.li/eisif>) та Наказом ректора від 01.12.2022 р. № 394/од "Про щорічний перегляд освітньо-професійних програм" (<http://surl.li/eixvy>), який розміщено в розділі "Проекти освітніх програм 2023" (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program/proekti-osvitnih-program-2023.html>.) як і проект ОП «Журналістика» (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2023/2/project.pdf>), з метою отримання пропозицій та зауважень. Рецензії-відгуки до проекту ОП надали медіаекспертка, членкиня правління Національної асоціації медіа, членкиня Комісії і журналістської етики Т. Лебедева, шеф-редакторка телеканалу для українців у Польщі UA24.TV А. Каргашева, заступник директора напрямком розвитку неоавіаційної діяльності Д. Тисячний, директорка Департаменту інформаційної політики та протокольних заходів Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Т. Шелест, старша редакторка журналу ELLE Україна С. Кравченко, завідувач кафедри соціальних комунікацій ННІ журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, доцент, кандидат політичних наук, заслужений працівник культури України, почесний краєзнавець України, член Національної спілки журналістів України та Міжнародної федерації журналістів Ю. Бондар, директорка фонду "Демократичні ініціативи" ім. Ілька Кучеріва С. Барбелюк, керівниця відділу по роботі з відео департаменту інтернет-проектів Starlight Media News А. Скоблюк.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ пересвідчилася, що Національний авіаційний університет своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (у тому числі її цілі, очікувані результати навчання та освітні компоненти в обсязі, достатньому для інформування всіх зацікавлених сторін та суспільства. Чинні на момент акредитації ОП та НП розміщені на сторінці кафедри журналістики офіційного веб-сайті ЗВО (<http://surl.li/kxwou>.) разом з ОП 2019 року та НП за 2021 та 2019 роки, відомості про гаранта та групу забезпечення, рецензіями-відгуками стейкхолдерів, робочими програмами на ОК та ВК, бази практики 2022 та 2023 років тощо. Також можна ознайомитися з каталогом вибіркових дисциплін, розміщеним за окремим посиланням (<http://fmv.nau.edu.ua/en/student/individual-educational-trajectory/>). Інформація щодо акредитації також оприлюднена ЗВО вчасно та є точною і достовірною: у розділі «Акредитація Освітніх програм» прикріплена відомість про самооцінювання (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/protsedura-akreditatsii/>), а у розділі "Новини" – посилання на відкриту зустріч з експертною групою у Zoom (<https://nau.edu.ua/ua/news/2023/9/vidkrita-zustrich-z-ekspertami-natsionalnogo-agentstva-iz-zabezpechennya-yakosti-vishchoi-osviti-shchodo-akreditatsii-osvitnoi-programi-zhurnalistika.html>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На офіційному сайті Національного авіаційного університету розміщені всі необхідні документи, які регулюють освітній процес та права та обов'язки його учасників. 2. Інформація про ОП «Журналістика» є достовірною та оприлюднена вчасно. 3. Доступ до ОП, НП, РП та силубусів навчальних дисциплін є відкритим, адже вони розташовані на сторінці кафедри в розділі «Магістратура».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендуємо оприлюднити авторське навчально-методичне забезпечення (методичні рекомендації, посібники, підручники та інше) з навчальних дисциплін або в репозитарій бібліотеки (<http://surl.li/lxysl>), або в розділі сайту кафедри "Навчально-методичне забезпечення" (<http://surl.li/lxyql>), адже наразі вони доступно тільки на платформі Google Classroom.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Національний авіаційний університет є відкритим, адже уся необхідна документація, що регулює освітній процес та права та обов'язки його учасників, є доступною і достовірною. Інформація про ОП розміщується на сайті ЗВО та кафедри журналістики. Виявлені недоліки можуть бути виправлені в короткі терміни. Це дає підстави вважати, що ОП «Журналістика» відповідає вимогам Критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	B
Критерій 10 . Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Супрун Людмила Вікторівна

Члени експертної групи

Дворянин Парасковія Ярославівна

Житнікова Ангеліна Віталіївна